Ч. 264 (14.807). Львів, вівторок 30. листопада 1937. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чи льорд Галіфакс порушував

У БЕРЛІНІ СПРАВУ УКРАЇНИ?

Деякі льондонські денники (Дейлі Експрес, Дейлі Геральд) згадують у звязку з відвідинами льорда Галіфакса в Берліні також і українську справу, припускаючи, що в дипльоматичних розмовах порушувано також і справу України. Це зовсім можливе, бо останніми часами українські справи набрали особливої ваги. При цьому слід зазначити, що льорд Галіфакс добре обзнайомлений з українською проблемою.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

В Совітах дальші арештування духовенства.

УКРАЇНСЬКИМ ДУХОВНИКАМ ЗАКИДАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКА ВЛАДА СЕПАРАТИЗМ.

Вся англійська преса переповнена вістками про невпинні переслідування духовенства в Совітах. Особливу увагу присвячують цим справам провідні англійські денники, як Таймс, Дейлі Телеграф, Морнінг Пост та інші. Таймс помістив також дуже гостру критику совітських „виборів" (редакційна стаття з 22. листопада). Про арештування духовенства пише „Дейлі Телеграф" з 23. листопада:

„Вістря нагінки Сталіна проти „фашистівських руїнників" звернулося тепер проти Церкви. Доказом цього найновіша ліста арештованих та розстріляних". Про переслідування духовенства на Украні „Дейлі Телеграф" каже: „В совітській пресі вичислюються дальше імена архиепископів та єпископів, провідників великої групи українського духовенства, яких в останніх часах „зліквідували". Закинула їм совітська влада, що вони мали приняти фашистівську програму в ціли виборення Україні самостійности та поставлення її під німецьку протекцію" (!).

Що на Україні панує крайне проти-московський настрій, ніхто не сумнівається. Доказом цього численні вістки у пресі, але можна дуже сумніватися, щоб українське духовенство наражувалося на „ліквідацію", беручи активну участь у ділі, яке скорше підходить військовому станові, ніж духовному. Очевидно, що московська влада нищить усіх без розбору, кого тільки можна підозрівати в українському патріотизмі.

Масові арештування духовників переведено також в інших частинах Совітів, в округах московській, тверській, вороніжській, на Уральщині та на Сибірі. Всім арештованим закидують звязок з фашизмом.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

Анґльо-французькі наради у Льондоні.

Минулої ночі приїхав до Парижа французький премієр Шотан з міністром закордонних справ Дельбосом. Нині (в понеділок) у полудне почнуть вони наради з британським премієром Чемберленом, мін. закорд. справ Іденом та льордом Галіфаксом. Розмови йтимуть цілий день, завтра французькі державні мужі вертаються до Парижа.

Замах на єгипетського премієра.

Вчора вечором замаховець тричі вистрілив до египетського премієра Нагаса Паші, що вертався самоходом домів. Премієра не ранено.

ЗАМАХ ВИКОНАВ ВНУК БОРЦЯ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЄГИПТУ.

Поліція ствердила ідентичність чоловіка, що виконав замах на египетського премієра Нагаса Пашу. Є це 22-літній студент Ізедін Абдель Кадер, внук відомого Арабі Паші. Арабі Паша, египетський міністр війни в уряді Тевфіка Паші, зорганізував 1887 р. повстання проти Англії та Франції, що мали контролю над Єгиптом. Повстання не вдалося, Арабі Пашу заслали на Цейльон, відкіля він вернувся 1901 р.

Замаховець належить до крайної правої організації „зелених сорочок".

ЗАВОРУШЕННЯ НА ВУЛИЦЯХ КАЇРА.

На вістку про замах на премієра у Каїрі дійшло до богатьох інцидентів. Манiфестанти старалися вдертися до дому шефа опозиції Могамеда Магмуда, поліція розігнала їх, ранячи 20 осіб. Тепер у місті спокійно, але на вулицях дальше видно поліційні та військові стійки.

Загострили бльокаду побереж червоної Еспанії.

Команда еспанської національної маринарки повідомляє, що для успішної бльокади побереж червоної Еспанії разом з Міноркою воно зовсім спиняє плавбу торговельних кораблів до червоних пристаней та касує „смуги безпеки" коло Барсельони й Валенсії.

Від тепер національна фльота атакуватиме всі кораблі, що плистимуть до тих пристаней.

НАЦІОНАЛЬНІ ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Авас подає з Мадриду: Еспанські національні ескадри збомбардували вчора чимало сіл на мадридському фронті; найбільше потерпіла Торре Лягуно (45 км. на північ від Мадриду).

12 національних бомбометів під ослоною мисливських літаків бомбардувало місцевість Кальменар Віехо, віддалену на 32 км. від Мадриду, при шляху Сієрра Ескураль. Літаки скидали бомби з малої висоти і знищили коло 100 будинків. Одна з бомб впала в юрбу людей, що втікали, і вбила 32 особи. Дотепер не устійнено жертв; догадуються лише, що вбитих є к. 50, а ранених понад 100 осіб.

Підчас минулого бомбардування тої місцевости, в липні, згинуло понад 100 осіб.

В полудневих годинах бомбардували нац. літаки кілька мінут Мадрид, пополудні Окану, де було 20 вбитих і 63 ранених. Летуни скинули там понад 100 бомб. Підчас налету на місцевість Хінзон, згинуло 15 людей.

За оздоровлення партії.

Львів, 29. листопада 1937.

Не відкриваємо Америки, коли признаємо, що відносини в УНДО від деякого часу не були такі, які повинні би бути. Розвиток політичних подій за останніх 2 і пів року мусів потрясти партією і викликати в ній такі розбіжности, які зазначилися в усьому нашому громадянстві: адже УНДО завжди було і по нинішній день подекуди є радше національним рухом, ніж партією у тісному цього слова розумінні, і в такому партійно-політичному таборі кожна велика політична подія мусить мати свої поважні резонанси. З ріжних нагод бувало це і раніш, і просто булоб річчю неприродною та незрозумілою, колиб усе те, що трапилось на українському і польсько-українському відтинку в останніх роках, не відбилось болюче на внутрішніх справах УНДО. Зайва річ входити нам сьогодні у ближчий розгляд причин, тим більше, що вони були аж надто виразно зясовані у відомій анкеті „Діла".

Очевидно, внутрішньо-партійний конфлікт, який виринув і довів до низки побічних явищ на суто-політичному підложжі, на підложжі ріжниці думок про істнуючий стан, про причини, що до нього довели, і шляхи направи, — такий конфлікт мусить мати розвязку суто політичну. Опозиція має в такому випадку тільки два шляхи до вибору: або йти на крізу в партії, пересуваючи конфлікт на площину боротьби за керму партійної влади, або шукати внутрішньо-партійної злагоди. Та сама дилема стоїть перед партійним проводом, проти якого склалась опозиція: або йти на збереження за собою влади за всяку ціну, не цураючись перед найбільш риґористичним стосуванням засобів партійної дисципліни, або йти на злагоду з внутрішньою опозицією, піддаючи під мериторичний розгляд істоту конфлікту. Останній Центральний Комітет УНДО, який відбувся попередньої суботи, станув саме на тому другому шляху: **шукати можливости, щоб вирівняти вже істнуючі ріжниці думок між членами партії на найбільш суттєві політичні справи.** Вислідом того становища Центрального Комітету саме й був той комунікат, що його ми подали в попередньому числі „Діла": про вибір комісії, яка призадумалась би над політичною програмою на найближчий Народній Зїзд, призначений на кінець грудня цього року, та над складом нових партійних управ.

Читачі цього комунікату мусіли завважити три подробиці найбільш суттєві: 1) відложення остаточного вирішення внутрішньо-партійної і всіх звязаних з нею справ до Народнього Зїзду, 2) нехіть відкладати надалі справу і через те скликання Народнього Зїзду вже дійсно в найближчому часі і 3) такий персональний склад комісії, який заступав би дійсно всі нуртуючі в партії сумніви й течії і який не стояв би під знаком майоризаційних тенденцій. Комісія, складена на паритетному принципі з представників нинішньої, так мовити, офіціяльної більшости УНДО та представників внутрішньої опозиції, має тим більше значіння і повагу, що тими представниками є справді діячі, з яких кожний самим своїм назвищем означає деяку політичну величину. Їх політичний стаж та політичний досвід поруч із цивільною відвагою висловлювати свої погляди без огляду на когонебудь і щонебудь і ті погляди боронити, — всі ці прикмети кажуть сподіватися, що наради тієї комісії завершаться успіхом. Хочемо вірити, що покликаній комісії вдасться: 1) вирівняти ті ріжниці поглядів, які [illegible]

шого часу досить маркантно ділили партію на два табори, 2) перевести такі зміни, після яких можна булоб притягнути до партії ширші кола, що стоять сьогодні осторонь, і 3) зробити партію здатною до ролі авторитетного чинника, який міг би перевести найважніше сьогодні завдання — консолідацію всіх взагалі українських зорганізованих таборів і груп. Ці завдання такі поважні, ці цілі такі великі, що мусять підпорядкуватись їм персональні амбіції і персональні симпатії та антипатії, які між людьми завжди неминучі тому, що люди є тільки — людьми.

Українські народні низи хотять консолідації. Консолідації бажають собі найширші кола того громадянства, яке творить фактичний провід українського зорганізованого життя в усіх ділянках і кадр активних робітників. Консолідація є імперативом загальнонаціонального життя, імперативом нинішнього часу. Диктує цей імператив однаково міжнародня ситуація, як ситуація на всіх українських етнографічних землях у всіх державах. Зокрема консолідації домагається рішуче, обовязково, якнайшвидше і якнайширше, українська дійсність у Польщі. У відповідь на Секретаріят Порозуміння Польських Суспільних Організацій у Львові повинен був негайно на другий день появитися такий самий „Секретаріят Порозуміння" українських організацій, і то не лиш організацій суспільних, але й усіх істнуючих, для манiфестації повної солідарности всіх українців у справах, життевих для нації. Це просто національна катастрофа і свідоцтво найбільшої нашої політичної розтічі, що досі нема такої одностайної української організації, яка не давалаб здистансувати себе польському громадянству в його активній робсті в терені та яка казала би знову рахуватися з нами і шанувати нас. Коли у Тернополі засновують наші сусіди „фундуш кресови", то на другий день повинна була появитись у нас відозва за творенням анальогічного українського національного фонду, з якого черпалиб засоби загрожені українські національні станиці!

І тому не можна згори відкидати можливости, що вдасться довести до санації відносин внутрі тої партії, без якої консолідація нації таки не булаб повна. І тому — ін позіто — треба привитати конкретну спробу ці відносини оздоровити, не механічними засобами, не голосуванням і математичним підрахунком голосів, ані теж ніякими заявами і резолюціями, лише сутніми політичними змінами, сутніми реформами, які започаткувалиб нове життя партії — для добра її і всієї нації. Перерішувати згори, чи це вдасться — може булоб передчасно. Треба припустити також і ту можливість, що може ріжниця поглядів виявиться надто глибока і взаємно собі суперечна, щоб її можна вирівняти. Тоді, очевидно, витворилась би нова ситуація і требаб шукати інших шляхів виходу з неї, згідно з девізою, що з кожної політичної ситуації вихід найтися мусить. Але сьогодні на песимістичну оцінку не час. Сьогодні можемо тільки висловити найглибше вдоволення, що почались поважні розмови над мирною полагодою конфлікту, не для розколювання, а для цементування партії, для скріплення її вшир і вглиб, для її відбудови на нових, сильних підвалинах!

Памятайте при кожній нагоді, що за долю інвалідів відповідає той, хто післав їх до боротьби — Українська Нація! Обовязком цілої Нації інвалідів відповідно забезпечити.

„КАҐУЛЯРИ" і ПРОЦЕС ЛЯ РОКА.

Париж, 22. листопада 1937.

I.

Дивні, дотого ще й чужі слова, треба наперед пояснити. В малому „Лярусі", підручній французькій енциклопедії, є ось таке означення слова „cagoule", що тепер стало найпопулярніше у Франції: „мантиля черця з каптуром (капішоном) з отворами (дірками) на очі". Отже „Кагуляри", члени якоїсь тайної організації, за якою слідить тепер ціла політична поліція, повинні би мати справді жахливий вигляд!

Париські модистки носять уже на вулиці капелюхи у формі каптура; нині це ще виглядає на жарт, але нема найменшого сумніву, що форма весняного капелюха 1938. вже тепер устійнена буде це форма „Кагуль".

У Латинській Дільниці студенти співають вже пісню укладу Леона Доде:

„On se rigoule
De la cagoule",

що „всі регочуться з „Каґулі". Гумористичні часописи дають нове означення для слова „Кагуляри", воно означає по черзі все, що робиться нелеґально: отже жінка, що зраджує свого чоловіка, чоловік, що зрарджує свою жінку, нешлюбна дитина і т. д. і т. д. — це все „Каґуляри".

Підчас того партійна преса вибиває акорди часописного „фортіссіма": „Замах на Республику" — такий напис іде через цілі кольони газет лівого напрямку. „Поліційна провокація" — відповідає крайня права преса. Інформаційна преса подає світлини знайденої зброї при трусах, тайні сховища, описи підземельних хідників і т. д. а читач має враження, що переживає найновіші пригоди Арсена Люпена.

Хто ті „Каґуляри"? Торговці зброї? Самооборонна протикомуністична боївка? Терористи? — ми вернемося до тієї теми, коли проголосять вислідн слідства. Покищо назвища перших арештованих небагато говорять публиці. Чуєте балачки, що як це права боївка, то незабаром прийде черга і на ліву боївку; якщо такі дві істнують, бо не все, що дуже тайне є невідоме. Ми покищо покинемо „Каґулярів" і перейдемо до судової салі.

II.

Полковник Ля Рок подав у суд цілий ряд національних і лівих журналістів за образу чести. Ціла афера має ось такий підклад: б. премієр п. Андре Тардіє сказав, що він платив гроші Ля Рокові із тайних державних фондів. Ціла національна і ліва преса повторила із насолодою цю заяву колишнього французького першого міністра. Звідси процес.

На судовій розправі п. Тардіє заявив та саме під присягою. Отже Ля Рок — пише майже ціла права преса — є на службі уряду та черпаючи гроші з тайних фондів понизив гідність офіцира.

„Я не брав грошей" — каже Ля Рок. „Я вам платив" — твердить Тардіє.

Багато людей закидує Тардієві нельояльність, ба навіть брак зрозуміння, що таке державна тайна, бо якщо він і платив Ля Рокові, то він не мав права цього виявляти. Навпаки, Тардіє пояснює, що він своїм кроком бажав звільнити „Вогнистий Хрест" від негідного шефа.

Перед трибуналом переходять, як свідки, маршали Франції і визначні політики. З перших двох розправ видно, що Ля Рок не має багато приятелів між найвищими військовими достойниками. Очевидна річ, що в суді не можна перепровадити ні позитивного ні неґативного доказу щодо „тайних фондів". Ціла справа в довірю до людей, які складають заяви. Хто каже правду? Тардіє чи Ля Рок? Кому повірять члени „Вогнистого Хреста" і широкі кола французької національної опінії?

Пересічний французький громадянин думає, що афера „Каґулярів" і процес Ля Рока зроблять свою службу для режіму. Все, що політично „крайне" буде коли не скомпромітоване, то бодай сильно підміноване в довірю маси. Французький політичний центр, який часто зміняє свою фірму, чи пак назву — вийде знову скріплений. Ля Рок розсварив праві партії (він був для них найгрізнішим суперником), Доріо підміновує знову крайне ліві партії. А з того всього користають французькі помірковані партії, що від дня 4. вересня 1870. р. — себто від хвилини проголошення Третьої Республики тримають державну керму у своїх руках.

Юрій Студинський.

Нас мусять бачити й чути!

Від Редакції: Містимо цю надіслану нам статейку з тим, що дамо місце й іншим голосам в цій справі.

На кожному кроці і щораз частіше чуємо про урбанізацію. А пригляньмося ближче, як виглядає наша дійсність.

З уладжуваних нашими установами і фірмами вистав довідалися ми про неодну фірму, що вона українська. Але тільки на українській виставі. В буденному житті знову забуваємо наші фірми. Чому? Ніхто нам їх не пригадує; ані в рекламах, ані назвою фірми. Прошу визнатися, чи то по українськи, чи не по українськи: ІТА, ОМА, КІКА. Звучить це в письмі таксамо по українськи, як нпр. і по французьки. А коли вже мусить бути на вивісці назвище власника, то, за дуже малими вийнятками, всі вони вписані по польськи. Чоловік іде і з жалем читає вивіски наших фірм виключно по польськи. Що на це село? Спитайте учасників таких численних прогульок по Львові, то вони вам відповідять: Нам кажуть усюди шанувати рідну мову в слові й письмі. А по чім-же маємо пізнати українську фірму, щоб тільки в ній купувати? І хтож нас тут денаціоналізує назовні? Чи так маємо українізувати місто?

Не інакше мається справа і з етикетою товару. В кооперативі на селі хіба дістанете пасту чи цикорію і т. п. з етикетою в українській мові, але в місті? Спробуйте її дістати в приватній нашій крамниці. Ні на показ! А чейже, коли вже купуємо в нашій фірмі, то маємо право і мусимо домагатися коли вже не чужих, то бодай рідних виробів з етикетою в українській мові.

Купуймо там, де говорять з нами по українськи, де українська вивіска і товар з етикетою в українській мові! За свої гроші маємо право цього домагатись.

Покажім селові, що ми є у місті і тій більшості в 70 відсотках усіх консументів даймо спромогу виконати обовязок: Свій до свого по своє! Ми свого, що купує, знаємо по мові, але мусимо йому вказати рідною фірмою, де свій та рідною етикетою, що своє.

Не вистане нам сидіти в місті, нас мусять бачити в місті. Бо спершу нас не багато — відтак наших дітей уже й не почують, бо не будуть говорити рідною мовою. Повториться історія.

Такий стан мусимо змінити! Мусимо бачити й чути, що ми є в місті і це наше село мусить теж бачити й чути. Цього село домагається. А ми, міщухи, мусимо перекопати село, що місто для нього завжди отверте і знайде в нас опіку й оборону.

І. Л-ук.

В Льондоні висвітлювано фільму

З УЖГОРОДСЬКОГО КОНГРЕСУ.

Між 14. і 21. листопада висвітлювано в Льондоні майже у всіх кінотеатрах фільму з Всепросвітянського Зїзду, що відбувся дня 17. Х. ц. р. в Ужгороді. Фільму висвітлювала британська компанія фільмових новинок, „Брітіш Мувітон". Незвичайно цікаві були пояснення коментатора, який в англійській мові інформував публику про „Національний Конґрес в Ужгороді" та про те, що його уладжували українці, які живуть у Чехословацькій Республиці, в автономній країні, що зветься: Підкарпатська Русь. Коментатор всюди вживав назви „український". Образи були цікаво підібрані. Англійська публика звертала особливо увагу на прекрасні строї українського селянства, а вже пишні вишивані жіночі сорочки викликували навіть голосні вискази признання.

Нема найменшого сумніву, що фільма та пояснення до неї зробили для закарпатських українців велику пропаґанду за кордоном.

(УКБЮРО, ЛЬОНДОН.)

Не забувайте післати туди і свою лепту, бо без помочі українського загалу праця Товариства не може вдоволити 2.000 інвалідів.

Правда про зїзд французьких монархістів у Швайцарії.

Не зважаючи на те, що у Франції бачать звичайно клясичну республику, дійсність показує, що її республиканський устрій не сконсолідований так добре, як це виглядає назовні. Хоча сучасна Франція і перебуває тяжку добу з огляду на свій „соціялістичний експеримент", але всеж ніхто не думав, щоби князь Гіз, претендент на французький престіл, якого родина від 70. років не має навіть права вступити на французьку територію, міг піднести рішучий голос за зміну режіму. Кілька літ тому його заклик до французького народу про віднову монархії був би стрінувся із загальними насмішками, тепер французька та чужинецька преса поставились до нього уважно, почасти й поважно. Заклик кн. Гіза видано у Швайцарії в досить незвичайних обставинах. Його прихильники наняли у Версуа біля Женеви великий замок, в якому відбулося приняття понад 2.000 гостей, що приїхали головно з Франції в 700 автах. Син кн. Гіза, граф Парижа оголосив заклик претендента до престолу. Заалярмована французькою владою женевська поліція явилась на місце, але на велике незадоволення своїх французьких товаришів не знайшла нічого протизаконного, і всі гості могли спокійно розїхатися. Всупереч повідомленням лівої преси про видалення гр. Парижа зі Швайцарії уладив він у Женеві приняття журналістам, висловив свою пошану до швайцарської свободи та заявив, що не хоче надуживати її гостинности для якихось політичних заходів. Але довга і сердечна розмова журналістів з графом та його дружиною виявили їхне гідне подиву знання не лише політичних, але й соціяльних питань. Цікава пригода стрінула французьких поліцаїв, які приїхали до Версуа для розсліду справи. З огляду на те, що вони нарушили правила міжнародного поліційного співробітництва, швайцарці їх заарештували і по переслуханні видалили до Франції.

Заклик кн. Гіза, що зявився день пізніше в цілій пресі, є цікавим історичним документом. Він зазначує, що Франція є напередодні правої чи лівої диктатури і закликає нарід не допускати до цієї крайности та повернутися до історичної форми правління — монархії. Порівнанням монархістичного та республиканського періоду він доказує, що цей останній запровадив край у безвихідне становище та накреслює схему модерної монархії, основаної почасти на корпоративній основі та пошануванні громадянських свобід. Церква в його проекті залишається відокремлена від держави, але мусить впливати на виховання молоді. Найбільшою сензацією в цім заклику є безперечно відмежування претендента до престолу від „Аксіон Франсез", яка від 30-ох років провадить активну роялістичну пропаганду і якій виключно слід завдячувати розвиток монархістичних течій. Кн. Гіз заявляє у свому заклику, що він не має нічого спільного з „Аксіон Франсез", та що її ідеї поза монархізмом, противні ідеям французької династії, тому він не бере на себе ніякої відповідальности за її діяльність. Заява ця викликала велике обурення в цій Лізі і правдоподібно ця кістка, яку претендент до престола кинув лівим елементам, зробить йому більше шкоди ніж користи в його акції.

Вигляди на відновлення монархії у Франції тепер є ще незначні, але сам факт виступу французької династії на політичну арену вказує на те, що Франція стоїть безперечно перед поважними політичними змінами.

Мих. Єремїв, Женева.

Ческа радіостація для німців.

На горі Хльовмек у м. Мельніку коло Праги вибудував чеський уряд нову радієву стацію (сила: 100 кільоватів) коштом 15 мілїонів чеських корон. Ця нова чеська радіостація, що носить імя през. д-ра Едварда Бенеша, призначена виключно для населення держави німецької народности. Управа цієї радіостації буде виключно німецька, як також збір артистів і прелеґентів. У суботу 27. листопада святочно відкрили цю радієву стацію. Промовляв през. д-р Едвард Бенеш, який підчеркнув велике політичне значіння цієї радієвої стації. Уся чеська преса з цього приводу пише, що це є новий доказ демократичного устрою чехословацької републики і мудрої та послідовної політики уряду прем. Годжі.

З приводу цієї події мусимо зазначити, що німецьке населення в Чехословаччині у відсотковому відношенні мало що більше від відсотка українського населення в Польщі. А всеж таки мало воно досі свої щоденні німецькі авдиції із центральної чеської радіостації у Празі і зі стацій провінціональних. А тепер німці дістали свою власну чисто німецьку радієву стацію. А нам, українцям у Польщі, тільки обіцюють поширення українських радієвих авдицій, чого годі дочекатись. А про якусь будову окремої радієвої стації для українського населення не чувати взагалі нічого.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

10-ліття кооперативи „Пласт".

Минулої суботи відсвяткувала кооператива „Пласт" 10. роковини свого істнування.

Голова кооперативи, проф. С. Левицький отворив сходини промовою; він згадав память померших членів кооперативи, назвав установи й особи, заслужені для кооперативи, яким сходини вислали привіти, (це: Ексц. Митрополит Шептицький, РСУК, Центросоюз, радн. М. Каратницький, проф. Навроцька і К. Малицька) та повитав присутного основника Пласту — проф. О. Тисовського.

Навязуючи до піонірсько-господарської праці довоєнного покоління та до дальшого етапу нашої господарської повоєнної розбудови, бесідник зясував завдання третього покоління — молодого, у господарській ділянці. Підготову до тої праці дістала молодь уже в колишньому пластовому уладі. Намічуючи завдання кооперативи та її членів на майбутнє, бесідник висловив віру в дальший гарний розвиток кооперативи.

До президії покликав проф. С. Левицький заступника голови дир. Ю. Мудрика, на секретарів — м-ра Ю. Старосольського та п. Олесницького. Реферати п. Паліївної та інж. Сербина познайомили присутніх з історією кооперативи та з її господарським розвитком. Первісним її завданням було дати пластовій молоді заробіток. Кооператива почала від організації пластового постачання, опісля взялася до пакування коріння, виробу мухолапок, порошків до печива, ванілевого цукру, збирання анонсів для преси. Якийсь час видавала кооператива журнал „Пластовий Шлях". Перемігши прикру господарську кризу, кооператива зорганізувала пакування насіння. Плян виробу пасти до обуви вона закинула, щоб не робити конкуренції „Елегантові".

Кооператива дала заробіток десяткам молоді, зокрема студіюючої; дотепер виплатила вона їй понад 70.000 золотих. Пересічно працює у кооперативі коло 12-ох членів.

Тепер майже половину обороту становить збут спортового приладдя, решта — продукція власних виробів.

Інж. Ю. Пясецький намітив програму кооперативи на майбутнє. Її продукційна ділянка, виріб кухонних приправ, має широкі можливости з огляду на поємний ринок і добру конюнктуру. Від 1933. продукція кооперативи більше як подвоїлася. Тепер кооператива мусить збільшити приміщення, змеханізувати продукцію, збогатити її новими виробами та зактивізувати збут.

Спортовий відділ почав пізніше рентуватися, але тепер уже дорівняв продукційному. Кооператива намагається вирівнювати сезонові хитання цифри обороту, впроваджуючи нові артикули збуту. Крім того кооператива плянує нові ділянки продукції та дала ініціятиву до оснування перевозового підприємства „Гарма".

Гарною, продуманою промовою закінчив дир Мудрик сходини; решту вечора провели присутні на товариській гутірці при чаю.

—о—

З українського життя в ЧСР.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧЕХОСЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ЄДНОСТИ У БРНІ.

Дня 26. XI. ц. р. відбулися у Брні після двохрічної перерви Загальні Збори Чехословацько-української Єдности, які відкрив урядуючий голова радник Найвищого Суду М. Лискевич промовою, присвяченою памяти пок. президента-визвольника Т. Г. Масарика. Відтак на його пропозицію та відмічення заслуг проф. Грузи Збори вибрали останнього одноголосно на голову Зборів.

Проф. Груза, який має значні заслуги не тільки для самого товариства, але і для українців у Брні взагалі, до яких усе ставився з великими та щирими симпатіями, висловив побажання, щоб Чехословацько-Українська Єднота і надалі вела успішно свою працю над зближенням обох народів. Між ін. проф. Груза заявив, що оскільки тільки буде в його силах, він буде старатися, щоб імя українців у ЧСР було респектоване.

Після цієї короткої, але прекрасної по формі і змісту промови йшли звіти функціонарів, які на пропозицію Зборів принято до відома; уступаючій Президії Збори ухвалили абсолюторію.

Зі звітів слід відмітити, що Чехословацько-Українська Єднота влаштувала такі виступи: 1) виклади проф. Дм. Дорошенка про чесько-українські відносини; 2) виклад посла Юліяна Ревая про підкарпатські відносини (в рямцях свята приєднання Підкарпаття до ЧСР); 3) виставу українських вишивок, що мала значний успіх, під орудою п-і Е. Готфридової і Сіґерича; 4) академію, присвячену памяти Федьковича; 5) Шевченківські роковини; 6) академію, присвячену президентові - визвольникові з висловом кондоленції у краєвому уряді та положення вінка на невгасному жертівнику; 7) тризну за проф. Гашковця та ін. Вже цей перегляд з діяльности Чехословацько-Української Єдноти вказує на її поважні завдання та практичне значіння, яке це Т-во має для української справи, конкретно: для чесько-українського зближення та співпраці в дусі словянських взаємин.

Президіяльних сходин було за цей час 10; усіх членів нараховує Т-во 60; готівка в касі Т-ва 918 кч. Контрольна комісія найшла всі книги в якнайкращому порядку.

Збори вибрали 23 голосами нову Президію у складі: голова — проф. А Груза, перший заст. голови — радник М. Лискевич, другий заст. голови — проф. д-р Поспішиль, диретор етнографічного відділу чсл. музею у Брні; члени д-р Мішкевич, проф. Кучера, м-р фармації К. Грбач та інж. Ю. Коллярд, їх заступники — М. Кальниченкова, Павлик М. та П. Гірний.

Обсерватор.

Загальні Збори Адвокатської Палати у Львові.

В суботу 27. ц. м. відбулися Загальні Збори Адвокатської Палати у Львові. Польські адвокати зі Союзу Польських Адвокатів (ендеки) і Кола Адвокатів Річипосполитої Польської (санація) участи у Зборах не брали. Внесок тих народово-польських адвокатів у справі зміни національного складу палестри і запевнення адвокатам-полякам, які мають всього 18% у Палаті, рішучої більшости у всіх органах адвокатської самоуправи — відкинули одноголосно і без дискусії.

Вибори дали такий вислід: До Начальної Ради у Варшаві ввійшов з Українців: **д-р Кость Левицький.** До Ради Львівської Палати ввійшли з українців: **д-р Олександер Марітчак і д-р Роман Перфецький.** Крім того пятьох поляків і шість жидів.

В голосуванні брало участь 471 осіб. Голосовано на дві листи: 1) Союзу Українських Адвокатів і адвокатів-жидів і 2) демократичну, зголошену д-ром Дренгевичем. Спільна українсько-жидівська ліста зібрала понад 80% голосів.

СВАРКА В РОДИНІ.

Станіслав Ґломбінський проти Станіслава Ґрабського.

Ми вже згадували, що проф. Ст. Грабський виступив в „Дзеннiку Польскім" з „отвертим листом" до Ст. Гломбінського, в якому ревеляціонує про істнування в передвоєнних ендеків т. зв. Ліґи Народової, яка грала ролю тайного кабінету, що підпорядковував собі рішення офіційних чинників партії. У тому листі Ст. Грабський представляє Гломбінського як людину, що смакувала в австрійських міністерських портфелях, перед якою не можна було відкривати всіх партійних тайн; себе Ст. Ґрабський представив, як політичного сторожа й опікуна Гломбінського.

Відповідь Гломбінського теж само має чимало пікантних подробиць. Передусім Гломбінський поучує свого колеґу, що добре виховання каже оголошувати у пресі отверті листи бодай з одночасною безпосередньою висилкою листа до адресата, чого п. Грабський не зробив. Друге, — його постійні відклики до чистоти „народніх" і „вшехпольських" почувань остільки нещирі, що й самого того листа п. Грабський оголосив у газеті, ворожій „народовому" рухові. Найвеселіще, як то Гломбінський виказує Грабському, що це саме він, Гломбінський, у нарадах і закулісових переговорах над виборчою ординацією до галицького сойму зберігав чистоту „народової" лінії стоючи за потребою „змагати до асиміляції люду рускего та противитися відокремлюванню поляків в національному катастрі", і як то Станіслав Грабський вічно змінював свої орієнтації. „Непослідовність та перебільшування" Ст. Ґрабського в часі війни були — як каже Ґломбінський — „в явній суперечності з чистотою вшехпольського руху", якої сторожем представляє себе Ґрабський. З іронією чи з жалем висловлюється Гломбінський про свого колишнього товариша й приятеля: „коби бодай тепер та діяльність (Ґрабського) відзначалась стійкістю і простолінійністю!" Перед війною — мовляв — Ґрабський готов був навіть порозуміватись з Пілсудським як протиросійським діячем — як довго Львів був в австрійських руках; „однак відколи до Львова ввійшла російська армія, відзначався знову переборщеною діяльністю в протилежному напрямку, навіть тоді, коли Бобрінський і сам цар Микола урочисто оголошували Львів і цілий край за „істінно-русскій", що цілком не лежало в інтенціях вшехпольського руху..."

Це проречистий натяк Ґломбінського на неславну поведінку Грабського підчас російської окупації у Львові: саме недавно були в польській пресі пригадки, як-то Грабський признавав москалям, що Галичина є „колебком російскосьці". Нема теж сумніву, що Гломбінський — у підході до українства такий сам непримирний наш ворог, як Грабський, — своїм характером простолінійніший від Ґрабського і далеко поважніший, як діяч і людина. Крутійства і вихиляси Ґрабського з його забріханістю супроти власних однодумців і співробітників (як напр. супроти товаришів з закордонної комісії першого законодатного сойму і супроти товаришів міністрів у кабінеті Вл. Грабського, як ось у справі шкільного закону), врешті його ідеольоґічні чи тактично-політичні скоки включно з цим останнім — від ендеції до санації — все це каже навіть національним і політичним противникам Ґломбінського таки ставити його від Ґрабського деде вище!

БОГДАР ЖАРСЬКИЙ. 2

Три з цегольні.

(Докінчення).

II.

Бондар плентався вулицею, наближався щораз ближче до периферій і якесь солодке почуття розливалося по його тілі. Нарешті знову простягнеться вигідно на мягкому сіні у „своїй" цегольні.

День удався гарний. Напричуд погожий, із палким, розсміяним сонцем, що доспілим яблуком котилося по синьому басамані неба, з легітним пустотливим вітром, що скоботав поза вуха, зі срібним бабиним літом, що павутинкою зачіпалося за ніс, за кашкет. Бондар приспішував кроку, весело підспівуючи своїм захриплим голосом.

Дорога довжилася страшенне. Так хотілось йому нарешті побачити руді обриси цегольні. А коли високий комин показався в салі, Бондар зірвав кашкет і покивав ним „своїй" цегольні.

Та яке було його здивування, коли на своїй лежанці побачив якогось чоловічка, що солодко похрапував. Бондареві лють ударила до серця. Закляв по сороміцьки і прискочивши до сонного затермосив ним, мов листком.

Заблуда зірвався і довго не думаючи тарахнув Бондара по обличчі. Тоді Бондар простяг руку і сказав:

— Пощо битися, різало-пороло; будьмо кумпанами. Бондарем звуть мене.

— Аякже, — потвердив незнайомий, — Босим прозвали мене в кримінлі.

І від тоді стали другами. Жили разом, ділилися папіроскою і взагалі — добрі кумпани були.

Бондар не розпитував Босого, хто він за один. Це зовсім нецікаве. Досить, що руки в нього кріпкі та гроші. Що вечора в ресторані під „Трьома левами" ставив Бондареві пиво.

І коли так вони вдвох жили, одного вечора застукав хтось до дверей. Бондар скоса зиркнув на Босого. Ввійшов обдертий, молодий хлопчина, Цьома. Не дуже радо приймали його, але всеж мило вражало Бондара, що він таки буржуазія. Не тільки має хату, а ще й другому може дати кусень місця.

Цьома зовсім не підходив до їх товариства. Він не вмів заробити ні сотика, за слабий із Бондарем носити клунки, а за дурний, щоб красти з Босим. Цьома казав:

— Ти, Босий, я знаю, що ти крадеш. Але скажи, чи не волів би ти жити чесно?

Босий погірдливо знизував раменами.

— А що ти, цуцику, жер би, колиб я не постарав грошей?

Супроти таких доказів Цьома мусів капітулювати. Але він у глибині свого серця леліяв мрію про інакше життя. Він переконував своїх кумпанів узятись до якоїсь чесної роботи, а коли це йому вкінці вдалось — показалося, що ніде не було для них праці.

Босий гепнув Цьому по голові.

— Ну, цуцику, ходи до мене на науку.

Цьома слухав і снував пляни, якби то знайти якесь чесне заняття. Він не тільки для себе його хотів. Йому вже траплялася раз сторожівка, але він раніше хотів примістити своїх кумпанів із вдячности за те, що приняли його до своєї буди.

Усі вже втратили надію на зміну.

Раз увечір, коли зачав хльостати осінній дощ, сиділи вони три — Бондар, Босий і Цьома на сіні й курили круганці.

— Ну, щож? Цуцику, нічого з того! Пропало! Пропало! — стогнав Бондар.

Цьома не обзивався. Темінь налягала чимраз більше на них, шарпав нерви дощ. Босий витягнув шпорта. Бондар буркнув:

— Дай мені половину!

— Не дам, аякже!

— Ет, буржуазія, — крикнув Бондар. Він уже віддавна завзявся на Босого. Руки в нього свербіли, щоб почастувати добрим поличником. Було певне, що Босий має гроші, тільки не хоче ділитися з кумпанією. Він жеж волочився ночами, а вранці приходив підпитий. Часто нападали його судороги й він кричав і корчився, випльовуючи незрозумілі слова. Цьома цим дуже журився, але Бондара це злостило. Не тільки, що грошей не дає, а ще й спати не дає.

Тепер, коли Бондар дивився, як Босий курить цілого „шпорта", а в нього ні крихітки тютюну, злість розливалася отруєю по цілому його тілі.

— Не даєш?!

— А якже?

Бондар кинувся на Босого. Оба почали качатися по підлозі. Душили собі горлянки, хату заливав хропіт і харчання. А потому втихло. Хтось піднісся з підлоги й закляв

— Ет, чорта варте!

По голосі пізнав Цьома Бондара. А коли засвітив сірник побачив закрівавленого Босого, що лежав горілиць на підлозі.

Бондар крутив папіроску. Цьома зжахнувся:

— Ти вбив його?

— Яка ріжниця? Як не нині, то завтра, і так вмер би з голоду!

Цьома кинув цеглиною в Бондара, що затріпотав сполохано руками і простягся біля Босого.

Цьома вибіг на поле, на вітер, і не мав сміливости обернутися взад, щоб ще раз поглянути на цегольню. Тепер був сам і щойно тепер відчув, що значить боротися з нуждою втрьох разом.

Сторінка без політики.

Клопоти з вуличним рухом у Нюйорку.

Вуличний рух у Ню-Йорку, в якому постійно їздить більше як міліон самоходів, набрав такого розмаху, що міська влада таки добре клопочеться над розвязкою цієї найпекучішої проблеми другої столиці світа. Рух пасажирських автомобілів можна булоб остаточно управильнити при допомозі ріжних світел і примусового приспішення темпа їзди. Одначе найбільші труднощі — це управильнення руху омнібусів і вантажних авт.

Підземні тунелі.

Тепер центральну частину Ню-Йорку, значить дільницю Мангатен, получили двома тунелями, які йдуть під устям ріки Гудсон, зі стейтом Ню Джерсі. Другим тунелем, який йде попід морський залив получили з Брукліном. Ці тунелі призначені виключно до автомобілевого руху.

Тепер пропонує ще управа міста будову такого тунелю попід ціле місто. Новим тунелем відбувалася би автомобілева комунікація зі стейту Ню Джерсі на остров Льонг Айленд.

Цей тунель коштував би на підставі кошторису інжинірів коло 30 міліонів долярів. Буде це початок нової системи підземної комунікації, яка тепер у Ню Йорку конче потрібна. Бо вже сьогодні, особливо в деяких порах дня, великі торговельно-промислові артерії такі запхані автами, що їдуть (залежно від ширини вулиці) шістьома, вісьмома або й десятьома рядами в одну сторону, що в деяких хвилинах припиняється зовсім рух і авто стає зовсім безкорисне, коли піхотою можна швидше дійти до місця призначення. Тому теж десятки тисяч людей, які мешкають поза містом, не приїздять автами до міста, лиш лишають авта дома, саміж їдуть залізницею. Багаті банкирі й маклері з Волстріт їдуть до бюр своїми моторівками і навіть гидроплянами.

Історія Єрусалиму.

Боротьба арабів у Палестині з англійською владою і жидами стає дуже безоглядна і жорстока. Араби обстрілюють жидівські кольонії, зривають бомбами залізничі дороги і палять державні будинки. Англійці за це обмежують свободу населення. Арабський терор до тої міри роздразнив англійців, що вони вживають навіть дуже гострих засобів: англійська поліція починає висаджувати динамітом доми тих арабів, яких підозрівають у терористичній роботі. Це все мобілізує ввесь арабський світ проти Англії і доводить англійсько-арабські взаємини до небувалої досі гостроти. Коли сьогодні очі цілого світу звернені на Єрусалим, то цікаво теж пригадати собі і його історію.

Дня 10. грудня 1917 р. принесли телеграми вістку, що Єрусалим заняли англійці. Для турків була це поразка може найтяжча від початку війни, так з політичних причин, як і стратегічних. Ціллю палестинської кампанії було для Англії сухопутне получення Єгипту з Індіями і першим кроком, який вів до того було заняття Єрусалиму.

Одначе більше значіння має здобуття Єрусалиму під оглядом моральним. Єрусалим мав велике значіння в історії музулман, у розвитку їх віри та їх потуги. Здобуття Єрусалиму християнськими військами скорше чи пізніше мусіло сильно вплинути на християнські народи, що замешкують частину Сирії та горішний Ливан.

Окупація Єрусалиму не була несподіванкою. Бо вже по здобуттю Геврону можна було передбачити, що турки не зможуть утриматися в столиці Палестини.

Не перший раз це святе місце зміняє своїх володарів. Уся історія Палестини заповнена крівавими боротьбами, які зводили ріжні війська під її мурами. Перший здобув Єрусалим вавилонський цар Навуходоносор, що вивів жидів до своєї держави, відтак опинилося святе місто під пануванням персів, яким відобрав його Олександер Великий.

По ньому панував там Антіох Спіфанер, якому відобрали місто макавеї. За римського правління вибухло було повстання, що його здавив римський цісар Тит по довгій облозі. За панування Адріяна наступило споганщення Єрусалиму.

Після упадку римської держави повернулися перси, яких випер Геракль візантійський.

У 617 р. здобув місто перший наслідник Магомета, каліф Омар, відтак Єрусалим переходив по черзі до рук ріжних магометанських династій.

У 1099 р. хрестоносці під проводом Готфрида з Буйону здобули його приступом і оснували там самостійну державу, яка перетривала до 1187 р. В тому році опанував місто египетський султан Салядин.

У 1229 р. цісар Фридрих відзискав на підставі умови частину Палестини, але вже двацять літ пізніше перейшов Єрусалим знову під панування музулманів.

Від 1547 р. аж до 10. грудня 1917 р. був св. Город у посіданні османів.

Гадюка в літаку.

Данського спортового летуна, сотника Михайла Гансена приймали копенгаські спортові летуни вечерою. На питання одного з летунів, яку найнебезпечнішу пригоду мав сотник Гансен підчас перелету, оповів він таку історію.

— Підчас лету мусів я причалити коло водопаду Вікторії в Полудневій Африці і перевести на швидку руку ремонт літака. Довкола не було близько ні львів, ні дикунів, тільки один чорний помічник, який поза літаком світа не бачив. Можете уявити собі мій переляк, коли кілька хвилин перед стартом побачив я величезний кадовб гадюки, яка проховзнулася до літака підчас ремонту. Пасажир „зайцем“ був найбільше їдовитою гадюкою. Її вкушення могло спричинити негайну смерть.

Якби я не був її відкрив перед стартом і не вбив, тоді лет у піднебесних просторах міг би закінчитися трагічно.

—o—

Поцілунок причиною програного бою.

Поцілунок одного молодого англійського дипльомата спричинив найбільшу поразку англійської армії підчас першої війни з бурами. 27. лютого 1881 р. війська ґенерала сер Джоржа Колея пішли до наступу, який покінчився найбільшою невдачею англійської армії у війнах із бурами. Англійський відділ просто вирізали бури впень. У тому бою згинув теж і сам ґенерал Колей. Був то найчорніший день Великої Британії в Полудневій Африці. Ця програна рішила про мир, що його Англія мусіла заключити з бурами. Той мир запевнив Трансвальській републиці внутрішню незалежність. Щойно 20 літ пізніше Англія перемогла Трансвальську републику у великій бурській війні.

Причини згаданої жахливої поразки англійського війська були такі:

Підчас першої війни з бурами Англія вислала до Уругваю молодого дипльомата, який закохався без памяти в одній уругвайській красуні. У присутності більшого гуртка осіб молодий англієць попросив батьків своєї коханої їх згоди на подружжя і її дістав. У тому товаристві був теж під цю пору англійський ґенерал Кер, тоді ще як молодий старшина, який відтак оповів подробиці тієї події.

У хвилині, коли дипльомат поцілував у товаристві перший раз свою наречену, дістав він телеграму. Дипльомат сховав телеграму до кишені, думаючи, що прочитає її пізніше. Одначе він так захопився своїм щастям, що зовсім забув про свою телеграму і щойно на другий день слуга, який чистив йому одяг знайшов телеграму в кишені. Коли молодий дипльомат почав читати телеграму, волосся стануло йому дубом на голові. Телеграма містила в собі приказ, щоб англійські частини з Монтевідео — 1000 люда і 8 полевих гармат — вислати негайно до Рогу Доброї Надії, на підмогу армії ґен. Колея. Приказу не можна було виконати, бо військова частина з Монтевідео виїхала того самого дня в іншому напрямі. Спізнені прикази, вислані телеграфічною дорогою вернулись по кількох годинах без успіху.

Таким чином поцілунок молодого, закоханого англійського дипльомата став причиною правдивої різанини англійської армії. Ця невдача коштувала Англію багато: підірваний авторитет і життя кількох тисяч вояків.

—o—

КАВА.

Істнує на світі загально приняте правило: мешканці Сицилії мають вино, москаль має чай, турок з арабом мають каву. Вони мають найкращу каву на світі — чорну, без підмінки, певно таку, якою її уявляв собі французький дипльомат Талейран (1754—1838), коли говорив, що „кава має бути гаряча наче пекло, чорна наче чорт, чиста наче ангел, а солодка наче любов“.

Пахуча пара ніжної кави має своє значіння і серед славних людей. Оповідають, що хитрий пруський державнотворчий діяч Бісмарк (1815—1898) був великим смакуном кави. Бетовен (1770—1827) мав прилад на каву зі шкляною кулею — правдиве чудо своєї доби, — і на нім варив собі сам каву.

Хто хоче й може повітири, хай вірить, що Вольтер пив денно сімдесять дві філіжанки чорної кави. Гете сказав раз, що щойно коли випе філіжанку чорної кави, огортає його особливий настрій, без якого його творчий геній не мав би ніякої вартости.

Ріжні панегірики й доповіди славних людей торкаються кави, приготовленої на турецький лад. Зерна кави мусять бути якнайніжніше змелені в млинку циліндрової форми. Опісля кавовий порошок деревляною ложкою насипається до мідяної, внутрі вицинованої, посудини, що виглядає наче ваза: вдолині широка, зверху вузька. В цій посудині змелену каву перемішуємо з порошковим цукром і опісля наливаємо свіжої, холодної води. Відтак посудину треба поставити на вогонь і варити, мішаючи безупину, так довго, аж поки на верху не появиться ясно-брунатна піна. Турки називають цю піну „каймак“. Вона дає знати, що напиток вже готовий. В Туреччині уважають великою нечемністю, подати гостеві каву без каймаку.

Коли піна появиться, гарячий напиток наливаємо до філіжанки і зразу подаємо без молока на стіл. Кожну філіжанку приготовлюють окремо, бо до посудинки не вмістилося би більше води.

Кажуть, що батьківщиною кави є Етіопія в Африці. Кавові зерна та їхній чудовий смак відкрив бідний пастух, коли запримітив, що кози, які він доглядав, ставали незвичайно рухливі, коли схрупали кілька зернят і листочків кавового дерева. Не даром коза дуже ласа, коли вміла знайти такий смачний напиток, яким була й буде кава!

(Б.)

Учені про пятенят.

У звязку з дослідами, що їх перевели американські вчені над пятенятами, канадійська преса помістила на своїх заголовних сторінках статті, присвячені пятенятам подружжя Діон.

По докладних дослідах учені ствердили, що пятенята є до себе дуже подібні, майже тотожні. Не кажучи про інші речі, можна ствердити, що лінії рук і ніг, як видно на останніх відбитках пальців, є майже такі самі. Коли взяти одну таку світлину, то важко сказати про котру дитину мова.

Одночасно лінії пятенят сильно ріжняться від ліній їх старших сестер і братів.

Також і личка пятенят сильно до себе подібні. Всі пять мають пивно-сірі очка, довгі темні й загнуті рісниці. Однакову барву шкіри мають пятенята і однаковий кольор золотаво-рудавий хвилястого волосся. Кров усіх пятенят належить до тої самої групи. Учені устійнили, що сестри вживають тепер 185 слів (французьких). Скупий словар пятенят зовсім не журить учених, бо наука устійнила, що діти, які ростуть разом (близнята) говорять завжди менше, від тих що ростуть самі. Відома теж річ, що діти чим більше мають опіки, тим менше потребують чогонебудь домагатися і тому теж менше говорять. Пятенята мали безупинну опіку і всі відгадували просто їх бажання.

Пятенята знають свої імена, хоч перекручують їх на свій лад. Нпр. замісць „Мері“ чуємо „Меві“, замісць „Анет“ — „Нанет“, замісць „Сесіль — „Тітіль“ і т. д.

Найбільше розвинена Івонна.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Не гайнуймо зимової пори.

Перед двома тижнями закінчився у Львові офіціяльно осінній сезон копаного мяча. Легкоатлети ще швидше припинили свою працю. Багато спортових товариств у краю вже з подувом перших осінніх вітрів та дощів покинуло зелену мураву й засклепилось у затишші своїх домівок.

Та не будемо сьогодні оспорювати того, чи літньо-осінній спортовий сезон кінчиться в нас за швидко, тільки звернемо при цій нагоді нашим спортовим товариствам увагу на незвичайно важну річ: на використання зимового „відпочинку“ на послідовну й витревалу працю.

Одною з головних засад спорту в нинішньому розумінні — це рівномірна і постійна тяглість форми спортовця. Для правдивого спортовця, який розуміє вагу фіз. справности, нема відпочинку в розумінні легкодушного гайнування дорогого часу та безчинности. Спортовці повинні використовувати зимовий сезон на зимову заправу і відбувати її в таких формах, які їм лиш доступні. Ті, що мають змогу вправляти в окремих руханкових салях, повинні робити це якнайточніше, ті, що мають змогу плекати зимові спорти, повинні використовувати цю нагоду якнайкраще.

Та нам не лиш іде про самих спортовців. Найважніша річ, щоб проводи спортових товариств разом із своїми членами використали довгі зимові місяці для поглиблення товариського життя в товаристві, для переведення ріжних організаційних змін, для закріплення своїх організаційних форм (очевидо там, де ще таких форм нема), для інтензивної підготови і придбання фондів та інвентаря на найближчий весняний сезон. Як бачимо з тих кількох речень, перед проводами товариств та перед їх членами повні жмені праці. Ніхто зі спортовців не може нарікати, що в зимі нема що робити. Навпаки, роботи стільки, що й тих трьох, чи чотирьох зимових місяців мало, **тільки треба хотіти робити.**

А в нас — на жаль — буває дуже часто, що по останніх змаганнях змагуни ідуть кожний у свій бік (у домівці, якщо така є, лиш дуже рідко можна їх побачити) про руханку й зимову заправу ніхто й не думає, а проводи, чи пак виділи вважають, що час праці настане для них аж на весну, а в найкращому разі по відбутті загальних зборів. І в тім випадку можна почути слова, що мовляв, прийдуть інші, нехай вони роблять. І на такому безділлі минають дні, за днями, тижні за тижнями і спортові товариства навіть не счуються як заблисне весняне сонце і треба починати працю на спортових майданах. Тоді виявляється, що виряду нема, той що є, сильно ушкоджений, грошей на заплачення площі теж нема, змагуни розбрилися, ті що залишилися виказують іноді просто катастрофальну форму і т. д. Настають огірчення, взаємні обвинувачення, дефетизм, а те все дає найчастіше у висліді не лиш невдачі на грищі й біжнях, але — на жаль — кінчиться густочасто повним розвалом спортового товариства.

Такі явища зовсім буденна річ у житті наших спортових клітин.

Із таким явищем треба боротися і йому зарадити! Тому кличемо до всіх спортових товариств: використати зимову перерву на заповнення всіх прогалин у нутрі товариств; подбати про якнайкращу підготову до найближчого сезону!

Відпочинок не може стати лінивством і марнуванням дорогого часу. Праця в товариствах мусить бути тягла і послідовна!

Р. Сл.

Зимова діяльність „Гарту“.

Після закінчення боїв на зеленій мураві забрався здолбунівський „Гарт“ до праці над придбанням фондів. Щоб не гайнувати часу, здолбунівські спортовці вивчились кілька пес і уладили в доокоaличних селах театральні вистави.

Перша вистава відбулася в селі Квасилів чеський і треба відмітити, що всі змагуни прийшли втомлені на цю виставу після метчу, піхотою до села віддаленого 5 км.

6. листопада уладив „Гарт“ вечерниці, на яких зібралося дуже багато гостей. 14. листопада відбулася театральна вистава уладжена гартівцями у віддаленому 15 км. від Здолбунова селі Глинську. Хоч матеріяльні користи з вистав не були великі, зате морально „Гарт“ дуже багато скористав. Села почали цікавитися спортом і почали робити заходи над заснуванням спортових гуртків і клюбів.

В неділю 5. грудня починає пінґ-понґова секція змагання за першенство клюбу. Опісля є в проекті метчі з жидівськими та польськими спортовими товариствами.

Після закінчення пінґ-понґових змагань почнуться внутрішньо-клюбові шахові змагання.

Підчас свят підуть спортовці „Гарту“ з колядою, з якої частина грошей піде на Рідну Школу або українську ґімназію в Рівнім, частина на потреби „Гарту“.

гал.

Спортові висліди.

КАТОВИЦІ: КРАКОВІЯ—ПОГОНЬ.

(Катовиці) 9:0 (3:0, 2:0, 4:0).

В суботу 27. ц. м. відбувся в Катовицях товариський гаківковий метч, який закінчився високою перемогою Краковії. Ворота для Краковії здобули: Ковальський 3, Волковський 3, Мархевчик 2 і Косцінський.

ХОЖУВ. **А. К. С. — КРАКОВІЯ 5:1 (2:0).**

Відплатні змагання за „моральне мистецтво“ Державної Ліги між Краковією і АКС-ом закінчилися знову погромом краківської дружини.

ШЛЕСЬК — КРАКІВ 5:4 (2:1, 3:1, 0:2).

Міжокружний гаківковий метч Шлеськ — Краків скінчився сензаційною перемогою шлеської репрезентації. Краків репрезентувала Краковія скріплена **Габовським і Будлою.**

ЗА МИСТЕЦТВО СВІТУ.

РОТЕРДАМ. **Голяндія — Люксембург 4:0 (1:0).** Після цих змагань Голяндія закваліфікувалася до фінальних змагань.

ВІҐО. **Еспанія — Портуґалія 1:2.** Національна еспанська народня дружина виступила перший раз у міждержавних змаганнях і програла малим відношенням воріт.

БРАТИСЛАВА. **Ф. К. Він — Ш. К. Братислава ,:2.**

ЗЛІН. **Батя Злін — Ферст Вієнна 1:1.**

Пльзно. **Стокгольм — Пльзно 2:3.**

ПАРИЖ. **Ерсенел (Льондон) — Рейсінг Клюб 2:0.**

Б О К С.

ЛЬВІВ. **ФТЦ (Будапешт) — Лехія 10:6.**

РЯШІВ. **ФТЦ (Будапешт) — Бар Кохба 10:2.**

ГАКІВКА

Чехословаччина — Швайцарія 1:5 (0:0, 0:3, 0:2).

ПРАГА: **ЛТЦ — БЕЦ 0:0.**

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Боксери С. Т. Україна з нагоди вінчання свого провідника п. **Сії Володимира** з п-ою **Савчак Осипою** складають якнайщирші побажання щастя й успіхів на новій дорозі життя.

Наколесники України відсвяткують офіційне закінчення цьогорічного наколесницького сезону у своїй домівці в пятницю 3. грудня ц. р. в год. 7. вечером. Годі теж відбудеться роздача нагород, між іншим врученя Бабієві чаші за мистецтво Львова.

Футбольний товариський метч Україна — Погонь, що мав відбутися 28. XI. п. р. відкликано в останній хвилині з уваги на сніг і холод.

Бучацький, один з найкращих гаківкарів України, виїхав на кількатижневий тренінговий табор для юніорів-гаківкарів у Катовицях.

Україна — Погонь. Боксерська вісімка України змірить свої сили у товариських боксерських змаганнях з А-клясовою Погонею, в суботу 4. грудня ц. р. в год. 7.30 вечором. Місце стрічі: Спортова галя, вул. Яблоновських. Україна виступить до цих змагань у свойому найліпшому складі.

Боксерська акція Сяну. Сян приступає до зорганізування боксерської секції. Організацією її займається проф. А. Маринович.

Боксери Поділля змірять свої сили в одну з найближчих неділь у себе дома з боксерською вісімкою України. Спортовий Тернопіль матиме неабияку сензацію.

Мадярська репрезентація гратиме в січні 1938 р. змагання з репрезентацією національної Еспанії, в одному з еспанських більших спортових осередків.

Останній метч Чорних з Лехією, що покінчився вислідом 1:1 ВҐіД. ЛОЗПН. уневажнив, стверджуючи, що метч відбувся в ненормальних умовинах, бо суддя, боячись терору публики, не викинув двох змагунів Лехії з грища за брутальну гру.

Одночасно ЛОЗПН замкнув грище Лехії на необмежений час.

Памятаємо ще скандальний метч Лехії з Україною, що скінчився теж 1:1. „Герой“ цього метчу суддя Драбковський, якого покарали досмертною дискваліфікацією за грубі суддейські промахи на цьому метчу, скривдив Україну в більшій мірі аніж суддя метчу Чорні—Лехія, але метчу Україна—Лехія не уневажнили. Не зважаючи на протест України, той же сам ВҐД признав, що метч Україна—Лехія відбувся у „нормальних“ обставинах і визнав його важним.

Як пояснити таке соломонове рішення? Невже для України і Чорних є подвійна мірка.

Капітан Айстон, автомобіліст, побив недавно свій власний рекорд абсолютної швидкости. На дистанції 1. англ. милі добув він з біжучого старту час 491,8?? км. на годину туди і 511,336 км./годин. назад. На дистансі 1 км. з біжучого старту осягнув час в обидвох напрямах 491, 798 і 513, 557 км./год. Пересічна рівнається 502,436 км. на годину, значить 150 м. на секунду. Часи Айстона були міряні електричними стоперами, а спроба побиття рекорду відбувалася на висохлому дні Солоного Озера біля Солт Лейк Сіті.

Димісія спорт. капітана чеського футболю. У звязку з устійненням складу Чехословаччини на метч з Англією та Шотляндією чеська преса та деякі футбольні кола гостро скритикували союзного футбольного капітана Тесаря, який огірчений тою критикою та атаками зголосив свою димісію.

Воротаря післали до психіятра. В Чехословаччині вибух малий скандалик, тому що репрезентаційного воротаря Чехословаччини та одночасно одного з найкращих воротарів Европи Пляніčку післав чехословацький футбольний союз до лікаря-психіятра; лікар мав оглянути воротаря і ствердити, чи він психічно й нервово здоровий. Пляніčку зранили були свого часу в голову у Штрасбурґу, так, що він зазнав навіть потрясення мозку, але відтак він грав і почувався доволі добре. Аж тепер, коли мав грати на воротах проти Англії, його післали до психіятра. Та мабуть не Пляніčка, але чеські футбольні діячі дістали потрясення мозку перед метчом із Англією, який вони вважають чи не найважнішою історичною подією XX. ст.

СССР вступає до ФІФА. Чеський А-зет подає за совітською пресою, що вже на весну 1938 р. СССР вступить до міжнародного футбольного союзу ФІФА. Досі, всі, що хотіли грати зі совітськими дружинами мусіли мати дозвіл ФІФА. Коли зустрічі з СССР почали множитися, ФІФА заборонила своїм членам грати з дружинами СССР, намагаючись таким чином приневолити совітських футболістів стати членами ФІФА. Це теж мабуть ФІФА вдалося.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА — АНГЛІЯ В РАДІО.

Звертаємо увагу радіослухачів, що 1. XII. п. р. чехословацький народній тім грає в Льондоні міждержавні футболеві змагання з англійськими репрезентантами. Дирекція Радіожурналу в Празі, щоб піти назустріч своїм слухачам, рішила ці змагання висилати радіом.

Другі змагання чехословацька одинацятка буде грати проти Шотляндії 8. XII. Також і ці змагання будуть передавати радіом. Рефорувати буде відомий спортовий знавець редактор П. Ляйфер.

Відгомін польсько-української війни.

МИХАЙЛО ХОМЯК ДРУГИЙ РАЗ ПЕРЕД СУДОМ ПРИСЯГЛИХ.

В понеділок 29. ц. м. станув другий раз перед судом присяглих **Михайло Хомяк,** б. бувший УГА, якого прокуратор притягнув до відповідальности за вбивство родини Мехонських дня 7. листопада 1918. р. при вул. Жовківській ч. 83. Як відомо, перша розправа проти підс. М. Хомяка перед судом присяглих у Львові відбулась у днях 5. до 10. жовтня ц. р. і скінчилась засудом М. Хомяка на кару смерти лише за вбивство мясара Йосифа Лінтнера в дні 14. листопада 1918. р. Кару смерти замінив йому трибунал на основі амнестійного закону на кару 15 років вязниці. Тоді теж підс. М. Хомяк відповідав між іншим за вбивство родини Меховських. Одначе присяглі судді по першій нараді заперечили 6-ма голосами вину підсудного М. Хомяка у справі вбивства 4-ох членів родини Мехонських, а затвердили 7-ма голосами питання у справі вбивства Леопольда Мехонського. А що трибунал станув на становищі, що родину Мехонських убив один вояк, присяглі судді по другій нараді заперечили 7-ма голосами вбивство цілої родини Мехонських. Тоді трибунал засистував вердикт суддів присяглих щодо вбивства родини Мехонських і тому нині почалася другий раз розправа проти **М. Хомяка.**

Трибуналові проводить суддя **Льокер,** як вотанти засідають судді: **Лясковський і Бурчицький.** Обвинувачує прок. **Ст. Мінасович,** боронить адв. **д-р Семен Шевчук.**

По вильосованні лави суддів присяглих, предсідник трибуналу відчитав обширний акт обвинувачення у справі вбивства родини Мехонських.

ДО ВИНИ НЕ ПОЧУВАЮСЬ.

З черги підс. **М. Хомяк** заявив, що до вини не почувається. По приїзді до Львова з відділом Українських Січових Стрільців з Топорівець з Буковини дня 6. листопада 1918 р., підсудного негайно приділили зі стежою 20-ох вояків берегти залізничий міст на Знесінні. Там підсудний виконував службу 4 або 5 днів. У боях при вул. Жовківській в листопаді 1918 р. не брав взагалі участи. Далі підсудний давав основні вияснення на питання предсідника і вотанта Бурчицького у справі своєї втечі з табору полонених зі Замостя, побуту в Милованні і свого приїзду на стацію Підзамче. Після того прокуратор засипав підсудного низкою питань щодо військової служби в УСС, складу старшин його полку і служби та відносин на Підзамчі підчас листопадових днів у 1918 р.

На питання оборонця підсудний каже, що про вбивство родини Мехонських довідався щойно в 1935 р. Зізнав, що на стації Підзамче був спеціяльний відділ, який переводив ревізії в підозрілих осіб. Вкінці додав, що у стежі, яка берегла магазинів коло залізничого мосту на Знесінні, був стрілець Йона з Винник. Пригадує собі його тому, бо стрілець Йона просив відпустки, щоби відвідати своїх найближчих у Винниках.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ

По півгодинній перерві ввійшов на сало св. **Бронислав Мехонський** і зізнав, що 8. листопада 1918 р. довідався про вбивство своїх батьків, братів і сестри від малого брата Марцеля. Брат оповідав, що провідник стежі стріляв до всіх членів родини. Брат подав опис вбивника і запевнив, що пізнає його.

Св. Франц Мехонський зізнає, що в листопаді 1918. р. вернувся з італійського фронту і тоді довідався від Марцеля, свого брата, про вбивство батьків, двох братів та сестри. Брат оповідав, що вбивник був середнього росту, підофіцером.

З оповідання свого брата знає, що вбивник застрілив спершу у кухні двох братів: Йосифа і Леопольда, опісля батьків і вкінці сестру Марію. На питання оборонця чи двері отвиралися до кухні чи на ганок, свідок каже, що не пригадує собі, але описує докладно, що застав у кухні і в обох кімнатах по вбивстві.

Св. Зигмунт Росоловський зізнав, що дня 7. листопада 1918. р. рано ввійшли поляки до камениці при вул. Жовківській ч. 83 і стріляли у напрямі Підзамча. Пополудні поляки відступили і тоді ввійшли українські вояки. Свідка хотіли навіть розстріляти кажучи, що з камениці стріляв до українців. Одначе жінка свідка дуже плакала і свідка залишили живим. Свідок запевняє, що ці українські вояки, які хотіли його розстріляти, пішли опісля до Мехонських і там стріляли. Опісля свідок придивляється підсудному і рішуче заявляє, що не пізнає його, як того вояка, що був дня 7. листопада 1918. р. в його помешканні. Не пригадує собі росту цього вояка, не знає чи мав вуси або якісь підстаршинські відзнаки. Свідок не ходив до помешкання Мехонських, лише його жінка і з її оповідання знає, що 5 осіб Мехонських застрілили українські вояки. Зараз вечором малий Марцелі Мехонський оповідав про вбивство батьків, братів і сестри. Додає, що Марцелі був дуже перестрашений.

Св. Зигмунт Ґотліб оповідає, що в дні вбивства родини Мехонських поляки стріляли з вікон камениці при вул. Жовківській ч. 83. у напрямі стації Підзамче. Опісля прийшли до цієї камениці українські вояки. Свідок чув стріли і плач дітей та жінок. По вбивстві Мехонських малий 13-літній Марцелі був у хаті свідка кілька днів. Свідок не говорив з ним про вбивство цілої родини, бо Марцелі був малим дітваком і не було кого питатися. Свідок рішуче заявляє, що підсудного не бачив тоді в камениці, коли вбито Мехонських. Не пізнає теж підсудного зі світлини. Після того оборонець ставить внесок, щоби трибунал не переслухував св. Лінтнерову. Одначе трибунал таки переслухав її. Крізь плач зізнала вона, що родину Мехонських вбили **ті самі,** що її чоловіка. Каже, що це підсудний убив її чоловіка.

На питання предсідника підсудний каже, що хоч уже його засудили, то **заявляє перед Богом і судом, що він не винен і не вбив Лінтнера.**

ВИ ПАНІ ЩЕ ВІДКЛИЧЕТЕ ЦЕ.

На питання прокуратора св. Лінтнерова каже, що підсудний був ще на другий день у неї у справі портфелю.

Підсудний: Я був лише один раз зі стежою на подвірю п. Лінтнерів зараз по вбивстві Лінтнера.

Обор. Шевчук: Це неправда. Ви пані ще відкличете це на смертній постелі.

Предсідник звертає увагу оборонцеві, що покарає його.

Св. Зореф зізнав, що нічого не чув про вбивство родини Мехонських. Знає лише, що підчас листопадових боїв українські вояки кинули ґранати до камениці, де свідок мешкав. Там теж застрілив один вояк інж. Наперковського. Свідок приглянувшись підсудному каже, що пізнає його з профілю і по рості як того, що стріляв з револьвера до інж. Наперковського.

Св. Ярош зізнає, що підсудний приходив зі стежею тричі: 16, 17 і 18. листопада 1918 р. до помешкання його батька. Підсудний встає і заявляє, що це не правда. Тоді предсідник показує ґрупову фотоґрафію свідкові, щоби пізнав там підсудного. Оборонець противиться, щоби показувати фотоґрафію, бо свідок сидів на салі розправи і знає, що підсудний на фотоґрафії сидить між двома жінками. Колиж предсідник таки показав свідкові ґрупову фотоґрафію, свідок зараз знайшов підсудного. Тоді оборонець заявив, що саме на цій фотоґрафії нема підсудного. Одночасно оборонець витягнув з актів ґрупову фотоґрафію і показав предсідникові, що лише на ній є підсудний. Від свого брата Евгена свідок чув, що родину Мехонських убив Хомяк. Додає, що його брат згинув 11. січня 1919. р.

На питання оборонця, чому не зізнав про цю важну обставину бодай перед слідчим суддею, який переслухував його 3 години, свідок відповідає, що не пригадав собі тієї подробиці. На дальше питання оборонця, чи свідок бачив підсудного М. Хомяка в Камянці Подільськім у 1919. р., як про це зізнав на попередній розправі, свідок каже нині, що можливо, що бачив. Але можливе теж, що бачив підсудного в таборі полонених у Замостю.

По гострій перепалці на цьому тлі оборонець поставив внесок, щоби предсідник ствердив з протоколу зізнань свідка, де він рішуче підкреслив, що бачив підсудного в Камянці Подільськім.

Св. Станислав Фішер, заприсяжений на домагання оборонця (всі свідки зізнавали без присяги, покликуючись на свою присягу, зложену на попередній розправі проти підсудного) зізнав, що не пригадує собі коли вбито родину Мехонських. Підсудного не пригадує собі. На питання оборонця, чи пригадує собі, коли і кілько разів в його хаті гостили українських вояків, свідок каже, що не пригадує собі. При випитуванні цього свідка дійшло до гострої перепалки між оборонцем та прокуратором.

Св. Талей Фішер, зізнавав без присяги, покликавшись на зложену на попередній розправі Трибунал відмовив заприсягнути його, хоч цього домагалася оборона. Свідок зізнав, що одного разу прийшла до хати його батьків при вул. Мартина ч. 1 українська стежа, між вояками якої був теж Ярославський. Тоді Ярославський говорив свідкові, що між вояками є один „сержант", який вбив родину Мехонських. На фотографії, що її показав предсідник свідкові, свідок показав на 1-ого з лівої сторони. Глянувши на підсудного каже, що пізнає його з профілю. На питання оборонця, чи в хаті його батьків гостили українських вояків, відповідає, що так. Каже теж, що був тоді його батько і старшина хотів навіть заплатити 10 корон.

Оборонець: Батько зізнав, що не було його.

Оборонець: Чи ви були тоді жидами, чи вже римо-католиками?

Свідок кричить голосно: Я не є жид, я римо-католик. Одночасно предсідник відхилив це питання.

З черги ввійшов на салю св. **Ярославський,** дорожник, римо-католик і заприсяжений зізнав, що служив при українськім війську в листопаді 1918. р. у Львові. Підсудного не знає. Не пригадує собі, чи ходив з ним на стежу. Був у помешканні Фішерів. Про вбивство Мехонських чув. Підчас попередньої розправи пригадав собі це вбивство. Підчас листопадових боїв у Львові був на Підзамчу як ординанс пор. Лютого. Чи говорив у хаті Фішерів, щоб уважали, щоб їх не повбивали так, як родину Мехонських свідок не пригадує собі. Каже, що в 1928. р. був засуджений на кару смерти, били його важко і тепер багато річей не пригадує собі. Свідок каже теж, що не пригадує собі, щоби був у Фішерів з підс. Хомяком.

На питання прокуратора каже, що на Підзамчу розстріляли якогось 17-літнього поляка. Застрілив його вояк, але не з 3-ої сотні, де був підсудний. Згадує якесь прізвище вояка Копія. На питання оборонця свідок каже, що не знає, яку шаржу мав підсудний, але на дальші питання дуже докладно подає прізвища старшин і військові частини, де служив.

Оборонець: Чи ви моглиб забути той факт, що такий і такий то чоловік убив родину Мехонських?

Свідок відповідає, що запамятав би.

Оборонець: А чи ви говорили минулої неділі мому аплікантові, що ви нічого не згадували Фішерам про українського „сержанта", який вбив родину Мехонських? Чи ви не сказали перед моїм аплікантом, чого ті жиди Фішери мішають мене до справи Мехонських? Яж їм нічого не говорив, щоби береглися підсудного, бо буде з ними те, що з родиною Мехонських? Казали ви так, чи ні? Виж нині присягали?

Свідок зачинає щось виясновати. Одночасно предсідник підкреслює, що тільки суддя, прокуратор та адміністраційна влада має право переслухувати людей.

Свідок признав, що було в нього в неділю 21. ц. м. двох молодих мужчин.

Оборонець: Чи ті молоді люди прочитали вам, у вашій хаті те, що я тут відчитав?

Свідок: Так.

Колиж предсідник показав групову фотографію, свідок спершу не пізнав нікого. Опісля каже, що перший з лівої сторони (де є підсудний) подібний до того, який застрілив молодого поляка на Підзамчі.

Оборонець: Відповіджте мені ще раз на таке питання: Чи на другий день по вбивстві Мехонських оповідав вам хтось, хто вбив цю родину?

Свідок: Не знаю.

Оборонець: Чи ви бачили якогось підстаршину, який вбив молодого поляка?

Свідок: Не можу ствердити.

Прокуратор: Чи той підстаршина був подібний до того на фотографії?

Свідок: Так.

Опісля предсідник перервав розправу в год. 4.15 пополудні до год. 6.30 вечором.

——o——

ПРОГРАМА НАРАД СОЙМУ.

Пленарне засідання сойму, визначене на середу, матиме такий порядок нарад: Вибір комісій, 1. читання скарбового законопроєкту з буджетовим прелімінарем та 31 інших урядових законопроєктів.

МАРШ. СЬМІГЛИ-РИДЗ ПРИНЯВ МАРШАЛІВ СОЙМУ І СЕНАТУ.

Вчора (28. листопада) марш. Ридз-Сьмігли приняв на довшій авдієнції маршалів обох законодатних палат Цара і Пристора. Предметом нарад, як інформують, була справа парляментарного клюбу ОЗН. Нині полк. Коц має піти з групою послів і сенаторів до інспекторату збройних сил, де його прийме марш. Сьмігли-Ридз.

—o—

ПЕРЕД ДИМІСІЄЮ МАРШАЛА ЦАРА?

У звязку з нарадами послів і сенаторів ОЗН. можна сподіватися — як подають з Варшави — димісії маршала Цара. На його місце прийшов би мабуть віцемаршал Медзінський.

—o—

РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НА ПІВНІЧНОМУ КАВКАЗІ.

З усіх закутин північного Кавказу надходять до Царгороду вістки про нову хвилю переслідувань мусульман. Після проголошення нової конституції багато мулів й іманів повірило в обіцянку релігійних свобод і виступило з релігійними обрядами зовсім отверто. Та за кілька місяців пішли у звязку з цим масові арешти й заслання. Про деяких арештованих родини не знають, чи живуть вони. Лише небагатьом пощастило втікти до Персії та Туреччини. Усі книжки в арабській мові, з Кораном включно, сконфісковано.

ОТВЕРТИЙ ЛИСТ ДО ШЕФА ШКІЛЬНИЦТВА.

Президія закарпатської „Учительської Громади“ звернулась до начальника шкільного реферату в Ужгороді, секційного радника Ф. Хмеляржа, з отвертим листом, в якому м. ін. читаємо таке:

„Події останніх часів — нечуваний в історії світової культури, плебісцит, переведений неком петентними чинниками в умовах страшного терору й однобічної агітації та безосновні переслідування учительства, що не належить до фенціківської або народньо-соціялістичної партії, примусили нас домагатися вас публично вияснити такі неясні питання:

1. Чи думки Т. Г. Масарика, чехословацької й петроградської Академії Наук у справі мови на Підкарпатті є для Вас неавторитетними, чи Ви їх не знаєте?

2. Чи елементарна вимога Коменського про навчання рідною мовою поширюється і на Підкарпатті, чи Ви про неї не чули?

3. Чи вважаєте Ви себе досить компетентним вирішувати, — ще й до того насильним способом, наше мовне питання?

—o—

НОВЕ ЗАГОСТРЕННЯ В АЛЕКСАНДРЕТІ.

Увійшов у життя новий правний статут сирійського санджаку Александрети. З тої нагоди на території санджаку відбулися радісні маніфестації, у Дамаску — протитурецькі. Поліція береже турецький консулят. Підчас перестрілки в селі Армен одна особа згинула, 30 важко ранено.

ЯПОНСЬКІ ЛЕТУНИ ПЕРЕРВАЛИ КИТАЙСЬКУ ЗАЛІЗНИЦЮ.

До станиці французького Індокитаю, Сайгону, наспіла вістка, що 38 японських літаків збомбардували китайські залізниці Кантон-Ковлун і Кантон-Ганков і знищили їх у кількох місцях. Комунікація перервана. **Китай втратив звязок з морем.** З огляду на постійні японські налети китайці не можуть направити лінії Кантон-Ковлун-Гонкон, останньої сполуки з морською пристанню. Постачання воєнних матеріялів морським шляхом перерване.

СПІР ЗА МИТНІ УРЯДИ У ШАНГАЮ.

Амбасадори Великої Британії та Франції передали японському міністрові закорд. справ дві ідентичні ноти у справі митних урядів у Шангаю. Представник японського міністерства закордонних справ заявив на пресовій конференції, що Японія ще їм не відповіла. Японія шанує зобовязання, на основі яких доходи зі шангайських мит гарантують китайські закордонні позички, він не може допустити до того, щоби ці доходи йшли на закупно зброї та муніції для Китаю.

—o—

ПОВІТРЯНІ СИЛИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ.

Як пише „Дейлі Геральд“, Англія матиме при кінці 1938. р. 8.000 військових літаків першої лінії. Летунські заведення можуть випродукувати річно 5.000 апаратів, не хіснуючися помічю помічних фабрик. Летунські варстати можуть випускати 100 літаків на день.

—o—

З відчитової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наукового Т-ва: о. д-р А. Іщак: УПАДОК ЦЕРКВИ НА РАДЯНЩИНІ. Львів, саля „Української Бесіди“.

Під повищим наголовком відбувся в неділю 28. XI. ц. р. змістовний виклад о. д-ра Андрія Іщака. О. прелегент підкреслив на вступі, що говоритиме про розвал церковної верхівки внаслідок метод протирелігійної кампанії большевиків. Перший собор православної Церкви в 1917 р. після революції вибрав патріярхом Тихона, який зараз виступив гостро проти большевиків. У січні 1918 р. большевики сконфіскували церковні добра, відділили Церкву від держави, заборонили науку релігії у школах і т. д. Зате Тихон кинув анатему на большевиків.

Коли в 1921 р. настав голод на Поволжі, Тихон дозволив частину церковних дорогоцінностей віддати на допомогу для голодуючих. Одначе коли большевики зачали конфіскувати всі церковні дорогоцінности, тоді Тихон запротестував проти цього. Зачалися масові арештування і розстріли за оборону церковного добра. В 1922 р. Тихона увязнили. Появилася фальшива резигнація Тихона, яку він опісля заперечив.

У 1922 р. повстала „жива церква“, яка була в ласках сов. уряду. Зїзд „живоцерковників“ поставився льояльно до сов. уряду і Комінтерну. Одначе скоро потім „жива церква“ поділилася на відродженців та обновленців.

Большевики використали „живоцерковників“ до розбиття тихонівської церкви. Наслідником Тихона став митр. Сергій, явний прихильник большевиків. Він видав пастирський лист, у якому заперечує рел. переслідування в СССР.

Зараз після вибуху революції на Україні зачався рух за українізацію та автокефалію української Церкви. В Києві повстала Всеукраїнська Церковна Рада. Всеукраїнський Собор відбувся 9. X. 1918 р., одначе тоді ще московські й москвофільські елементи мали незначну більшість. Відкинено автокефалію і головою автономної української Церкви став москаль Антоній Храповицький. Коли за Директорії міністром реліг. справ став проф. О. Лотоцький, він 1. 1. 1919 р. проголосив автокефалію Української Православної Церкви. Головою її став митр. Агапіт. Коли Київ заняв Денікін, митр. Антоній здеградував митр. Агапіта і кинув анатему на всіх „петлюрівців“. З приходом большевиків московські єпископи втікли з України з Денікіном. Лишився українець митр. Партеній Левицький з Полтави, одначе він скоро зрезиґнував. Українська Прав. Церква залишилася без владик. Тому до Києва зїхалося коло 400 українських священників, які самі висвятили на єпископів Василя Липківського і Нестора Шараївського. Це т. зв. „самосвятство“ відбулося на підставі старохристіянської практики, одначе воно неканонічне. Автокефальна Церква розвинулася на Україні дуже гарно, як на такі важкі обставини. Вона мала 30 єпископів і 1500 парохій та к. 10 міліонів вірних. Митр. Липківський виступав гостро проти безбожництва. В 1926 арештовано Всеукраїнську Церковну Раду, в 1927 р. мусів уступити Липківський. На його місце став митрополитом Микола Борецький, який ішов на руку большевикам. У 1930 р. ухвалено самоліквідацію Автокефальної Церкви. Залишились тільки поодинокі релігійні гуртки, які борються з великими трудношами.

Тепер 80% духовенства Київщини сидить у вязниці. Знищено тисячі церков, зліквідовано 42.800 священників. Одначе, не зважаючи на всі переслідування, залишилась віра в людських серцях, яка переможе світ.

ЛИСТОПАД — МІСЯЦЬ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ!

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ!** Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку! Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів!

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. 1., телефон 254—46.

— **Відчит д-ра Д. Донцова.** „Де шукати наших історичних традицій?“ відбудеться у вівторок 30. ц. м. в год. 6. вечором на „Бесіді“.

— **Понад 100 що найкращих українських пісень** на кружках „Сирена Електро“ по ціні безконкуренційно низькій, солідний виріб дістанете безпосередньо у виключного продавця п. Гр. Божика, 6. Серпня 24., м. 18. — Варшава. Жадайте катальогів-проспектів, на пересилку якиx просимо долучувати почтову марку.

— **Мінеральні багатства України** — виклад інж. С. Пастернака в Т-ві ім. П. Могили; „Українська Бесіда“ 1. грудня, год. 18.

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.** З приводу 25-ліття смерти Миколи Лисенка відбудеться в середу 1. XII. в год. 18. у Бібліотеці НТШ засідання Етнографічної Комісії НТШ з рефератом проф. Філярета Колесси п. н.: „Діяльність М. Лисенка на полі української музичної етнографії“.

— **Ювилей Т-ва „Українська Бесіда“ у Львові.** З нагоди 75-ліття істнування Т-ва „Українська Бесіда“ у Львові відбудеться 8. грудня ц. р. в год. 9. рано в Успенській церкві поминальне богослуження за померших основників і членів Т-ва, на яке виділ запрошує всіх членів та українське громадянство. Того самого дня в год. 19. відбудеться святочний вечір за запрошеннями у власній домівці при вул. Рутовського 22. I. Привіти можна слати на згадану вище адресу.

— **100-ліття появи „Русалки Дністрової“** святкує молодь львівських вселюдних і середніх шкіл Т-ва „Рідна Школа“ святочним концертом сьогодні у вівторок 30. листопада в год. 6. веч. у великій салі Народного Дому (Театр Розмаїтостей). Білети у книгарні „Рідної Школи“ по ціні 0.50—2.00 зол. та в дні концерту при касі від год. 4. попол.

— **Хор Котка у Львові.** Український Національний Хор під арт. проводом Дмитра Котка, закінчивши своє турне по Волині, виступить у Львові у вівторок 7. XII. ц. р. в салі „Польського Музичного Т-ва (вул. Хорущини 7.). — Хор виступить в оригінальних гуцульських строях з новою, відповідно уладженою програмою. Білети можна набувати раніше в Народній Торговлі (Ринок 36.).

— **Вистава Грищенка в Гетеборгу.** У Гетеборгу, в галерії Гуннара Трагарда відкрито виставу малюнків Грищенка. Це друга з черги вистава нашого мистця в Швеції. З того приводу появилися статті у шведській пресі, м. і. у „Гетеборгс Постен“ стаття про мандрівки мистця п. н. „Одиссея мистця“. Деякі картини зі стокгольмської вистави можна буде побачити у Львові на найближчій виставі мистця, що відкривається в суботу 4. грудня.

— **Совітський письменник має бути агітатором.** До таких висновків приходить „Літературна Газета“ (ч. 54.) у передовій статті під пропречистим наголовком „Почесний обовязок радянського письменника“. Статтю навязано до дня 12. грудня, коли для завершення свого „щасливого барвистого життя“ „міліони радянських виборців понесуть свої голоси за сталінських соратників, учнів і вихованців“... Ось ці „найдемократичніші вибори“ мають дати письменникові „почесний обовязок“ стати „полумяним агітатором і силою художнього слова запалювати серця виборців“. І хоч, як довідуємося, п. написе

сували вже свої агітаційні твори Копиленко, Гардов, Кириленко, Іван Ле, Панч, Скляренко, Шиян, Вільховий, Городской, Охременко, І. Тельман та інші, вийде 1. XII. художній альманах „Дванацяте грудня 1937. р.“, але цього мало, „Л. Г.“ вимагає і живого слова від письменників, що мають стати агітаторами у своїх виборчих округах. **(Т. У.).**

— Український „Сокіл“ у Празі взяв участь у „Словянській Вечірці“, влаштованій 20. ц. м. сокільською організацією у Крчі. Українці з великим успіхом виконали гуртові танці „Коломийка“ та „Запорожець“. Рясні оплески були зовсім заслужені. Дехто з „братів словян“ зі Сходу Европи пробував був протестувати проти української участи, але тактовна поведінка організаторів забезпечила вечір від конфлікту. Українців, як і всіх інших учасників, привитали коротким привітом у рідній мові.

— Міністр Нечас і українські студенти. Чехословацьке міністерство соціяльної опіки під веденням соц.-дем. міністра Нечаса за ініціятивою його секретаря д-ра Мілера звернуло увагу на потреби українських високошкільних студентів та дало великі підмоги для підкарпатського інтернату („колей“). При цім міністр Нечас знову показав свою велику прихильність до українців, бо забезпечив у тім інтернаті безплатне харчування сімом студентам-українцям негромадянам ЧСР. Призначення дотичних студентів полишено о. Христофорові ЧСВВ.

— Роман „Ілько Липей“ по чеськи. Ґазета „Вечернік Право Ліду“ у Празі з днем 20. XI. почала фейлетонами друкувати повість нашого письменника В. Гренджі-Донського „Ілько Липей“. У попередній рекламі подано фотографію автора. Капітоли роману прикрашені ілюстраціями-краєвидами околиці Волівщини. Поодинокі вінетки зроблені по мистецьки. Цікаво, чи прокураторія сконфіскує і чеський текст, як зробила з українським виданням... **(У. Сл.).**

— За те, що не вивісив державного прапора. Адміністратора камениці „Дністра“ при вул. Городецькій ч. 95 у Львові п. І. Мороза покликали до городського старости за те, що він не вивісив на домі польського прапору підчас державного свята 11. ц. м. П. Мороз прийшов означеного дня до Старости і чекав там 2 години, але його не переслухали; зате на другий день поліцай спровадив його примусово до староства, де покарали його гривною у висоті 2 зол. Засуджений зробив відклик до суду.

— Нові костели у Станиславівщині. У Тисьменичанах заходами ТШЛ приступили до будови костела. В Угринові Дол. зорганізувався комітет будови костела, що ще ц. р. пічне будову. У Сухій Ліщині основався комітет і вже почав відбудову спаленої каплиці. У Хриплині основався комітет будови костела, вистарався вже парцелю і в найближчому часі пічне будову.

— Куспіся примістили на Кульпаркові. Миколу Куспіся, який у приступі божевілля підпалив у Ставчанах хату свого брата, застрілив війта б. сотника Фелікса Махновського і свого шваґра, примістили в заведенні для умово недужих, припинивши проти нього слідство. Таке подає польська преса, яка недавно з причини події у Ставчанах дістала теж приступи протиукраїнського божевілля, спровоковуючи львівське шумовиння до протиукраїнських виступів. Разом із Куспісем варто булоб і деяких навіженців з українožерних ґазет примістити теж на Кульпаркові.

— Процес за вбивство бл. п. Ясінських у Белзці пов. Золочів відбудеться мабуть у січні 1938. р. в Золочеві перед судом присяглих. На лаві обвинувачених засяде 11 осіб, які брали посередню або безпосередню участь у вбивстві.

— Смерть б. директора львівського радія. В неділю рано помер у Вильні, по короткій і тяжкій недузі, директор тамошньої розсильні Польського Радія, Януш Жулавський. Українське громадянство згадуватиме прихильно бл. п. дир. Жулавського, як того, що недавно підчас півторарічної праці на становищі директора львівської розсильні прихильно поставився і підтримав домагання українців щодо введення українського слова у радієву програму. Власне підчас урядування бл. п. дир. Жулавського, львівська радіостація заговорила вперше по українськи. Покійний — рідний брат відомого письменника Юрія Жулавського, визначався громадянськими та особистими прикметами і вмів зєднати собі загальну симпатію.

— Військова заправа для студентів-старшин резерви. Окружна команда корпусу у Львові видала оголошення, що у звязку з першою фазою військової заправи студентів вищих шкіл, мають особисто зголошуватися всі старшини резерви, які в дні 29. листопада є: а) студентами академічних шкіл, б) учнями (звичайними слухачами) інших високих державних і приватних шкіл, признаних за рівнорядні, які містяться в осідку окружної команди корпусу у Львові. Ті, що покликані особисто зголоситися, обовязані зявитися перед військовою владою на підставі пляну поданого в оголошеннях, розплякатованих у місті. Вони повинні принести зі собою книжечку стану старшинської служби. Ті, що не ставляться на заклик у відповідному речинці і в такий спосіб, який поданий в оголошеннях, будуть карані згідно з військовим карним кодексом.

— Ендецькі стійки під жидівськими крамницями. Після студентських демонстрацій, які уладили минулої суботи в річницю смерти Гротковського ендецькі студенти у Львові, відбулося на Політехніці віче під голим небом — як ми це вже писали — і після того студенти вийшли меншими ґрупами на місто й поуставляли стійки під жидівськими крамницями. Такі стійки стояли біля жидівських крамниць при вул. Леґіонів, Академічній, Сикстуській, пл. Галицькій і пл. Марійській та під жидівськими кінами в середмісті. Поліція ввесь час вдержувала лад серед юрби, яка оглядала таке „чудо“. Ендеки заповідають, що тепер постійно стоятимуть стійки під жидівськими крамницями.

— Львівська хроніка. У Львові помер на удар серця комісар Рейман, повітовий комендант поліції у Львові. — До „Ксьонжніци Атляс“ вломалися крізь стрих вибивши в суфіті діру, злодії, які розбили касу і вкрали 200 зол. — Страйк робітників львівських міських плянтацій покінчився їхньою перемогою; міська управа відкликала редукцію.

— 18-літня Софія Томашевська вдусила своє нешлюбне немовля, яке мало 17 днів і трупа покинула в Клепарівськім лісі, прикривши його листям.

— Фабрика фальшивих грошей. Перемиська поліція попала на слід фальшівників 1, 2 і 10 золотових монет. Слід провадив до Львова. Львівська поліція перевела на спілку з перемиською ревізію в одному з домів на Замарстинові і відкрила при цій нагоді правдиву фабричку фальшивих грошей з усіми потрібними приладами. Поліція арештувала багато осіб, одначе їх прізвища тримає покищо в тайні.

— Віднайшли польський літак. Запропащений польський літак лінії „Льот“, який відбував правильний курс між Палестиною і Варшавою, знайшли розбитий у болгарських горах Пірині, недалеко місцевости Мозалевський Ріт. Причини катастрофи покищо невідомі. Догадуються, що несподівана, повітряна нагальна буря обнизила лет апарату, який вдарився до скали й розбився. Одночасно вибухла в літаку бензина. В катастрофі згинуло трьох летунів і трьох пасажирів. Одночасно згинула теж уся почта, що її віз літак.

— Краєва хроніка. На дорозі між Полкинями і Розбором пов. Ярослав напали якісь люди на поліційну стежу. Підчас стрілянини один із напасників згинув, одного важко ранили в ногу і відвезли до шпиталю. Подробиці слідства тої таємничої події тримають покищо в тайні. — В Посаді Новоміській, пов. Добромиль вибухла пожежа стирт Віктора Журовського. Вогонь хтось імовірно підложив. Згоріло 800 кіп жита, 1.200 кіп пшениці і велика стирта соломи. Загалом згоріло 11 стирт. — 27-літній Микола Техльович і 16-літній Михайло Помаґель з Жичок, пов. Рава Руська почали сварку зі злодієм Ів. Длуґошом. Сварка перемінилася в бійку, підчас якої Помаґель поколов Длуґоша ножем, Техльович розбив йому сокирою голову. Длуґош помер по кількох хвилинах. — Деревляний пень упав на 40-літнього Гриня Сурлія, який працював у фірмі „Годуля“ в Синевідську Вижнім. і вбив його на місці.

— Кілько є людей у світі? На це питання відповідає остання німецька статистика, обрахувавши, що в 1917. р. було рівно у світі 2116 міліонів людей; з цього 1162 міл. припадає на Азію, 526 на Европу, 266 на Америку, 151 на Африку, 11 на Австралію.

— Смерть славного індійського природознавця. В Індії помер у 79. р. життя славний індійський учений сер Джаґадіс Чандра Бос, відомий природознавець. Він скінчив студії у Кембриджі і міг був залишитися при університеті, щоб стати професором. Він волів вернутися до Індії. Цікаво, що у своїх дослідах він вийшов із загальної науки Будди, що життя однакове скрізь — у людині, живинах, рослинах, каменях і металях і щоб доказати це мусів піддати в сумнів основні дотеперішні погляди вчених про прикмети органічної і неорганічної природи. Його вважали довгий час шарлятаном. У 1900. р. він представив свою першу працю королівській Академії Наук, яка її відкинула. За останніх 10 років учені всього світу признали вартість праці Боса, який ствердив нервову систему в рослин. Неприхильне становище до перших праць Босса було через його дивну термінольоґію; він говорив про серце дерев і каменів і про втому металів. Бос доказав експериментально, як рослини діють негайно на алькоголь або калій, як прокидаються і засипляють під впливом наркотиків.

— Маґічні штуки панують над краєм. Цими днями відбулись загальні збори париського клюбу маґіків. Голова товариства Моріс оповідав після зборів цікаві спомини про свого вчителя Жана Гудена. Гуден дістав у 1895. р. від французького уряду таємну місію вплинути на населення Альжиру всякими маґічними штуками. Він виїхав у глиб краю і там познайомився з ріжними ватажками та маґіками альжирців. Гуден умів кращі штуки, ніж альжирці, бо перемінював воду у каву та чай і виймав жінкам з ух ковтки на очах усіх. Чорні ворожбити приняли його як свого провідника, бо він доказав їм, що може застрілитися з револьвера і — ожити. Кількадесять років французька влада могла втриматися завдяки йому в Альжирі.

— 10 міліонів долярів на імянини. Молода 25-літня жінка славного американського промисловця Джеймса Кромвела — Доріс, святкувала цими днями в Ню-Йорку свої імянини. Вона є донькою американського „тютюневого короля“ Дюка, що записав їй умираючи 10 міл. дол., які вона має дістати у дні, коли скінчить 25 років. Доріс Кромвел не знає тепер, що зробити з велитенським майном і хотілаб його зужити на філянтропію. На другий день, коли ця звістка розійшлася по світі, вона дістала тисячі листів із проханням та пропозиціями.

— Син Марконія заступить батька. Австралія святкуватиме від січня до травня ювілей свого 150-літнього істнування. Від 4 до 14 квітня відбудеться в Сиднею світовий конґрес радія. Почесним головою конґресу мав бути Марконі. Марконі вмер, але залишив сина, що продовжує над радієм працю батька. Він відбув уже практику при американськім та англійськім радіо і працює далі в цій ділянці. Джіюліо Марконі займе в Сиднею місце батька.

— Старовинна твердиня славян. У Курській области відкрила недавно археольоґічна експедиція при розкопах давнього Гочевського городища цікаві подробиці про сіверян, одне із давніх славянських племен. Археольоґи ствердили, що сіверяни жили там від II. до XII. в. Всередині IX. в., коли на південних степах появились половці, тубильці почали укріпляти свою селитьбу. Довкола нього, розложеного на крутому обльозі над рікою Псьол викопали рів на 8 м. і вал. У цьому місці знайдено всякі печі, ями для збереження зерна, глиняні сковородки та риболовні крючки для осетрини, яка попадалася сюди з Дніпра.

— Буря на Чорному Морі. На Чорному Морі дальше шаліє буря. Затонуло кілька кораблів, м. ін. невеликий болгарський вітрильник коло Босфору; частина його залоги врятувалася.

— В чому сила німців. Читаємо в закордонних часописах, що німецьке населення в ЧСР зібрало за рік дрібними датками на свої національні орґанізації 22 міліони ч. к. У тому самому часі чехи зібрали на свої меншости у німецьких областях ЧСР всього 750.000 ч. к. Ось де сила німецького елементу в ЧСР.

— Стихійна катастрофа на Кубі. Довготревалі зливи у східніх провінціях острова Куби знищили збори овочів і цукрової трощі. Наслідком повени згинуло 18 осіб, кількадесять є ранених.

— Ріжні вістки. Британська робітнича партія запросила на бенкет визначних природників, економістів і лікарів, щоб створити окремий постійний комітет фахівців для порад у ріжних справах. — Колишній віцеканцлер Австрії князь Штаремберґ дістав від Ватикану розвід і женить ся з віденською артисткою Ніною Ґреґор. — З нагоди нового бельґійського кабінету Жансона, преса звертає увагу, що вперше від 1884 р. бельґійським урядом проводить ліберал. — У Швайцарії перевели загальний плебісцит на тему: чи громадяни годяться, щоб у краю існували масонські організації? — У Німеччині появиться почтова марка, на якій буде нарисована зустріч Гітлера з Мусолінієм. — Цими днями у військовім клюбі в Парижі святкували память Клеманса з нагоди 8 роковин його смерти; на святі були присутні його доньки та внуки. — Американська статистика стверджує, що середня американська рідня складена з 4 осіб заробляє річно 1400 дол., має своє авто, домик і раз на тиждень ходить до кіна.

—o—

Дописи.

РУДКИ

Спростування на спростування. На спростування о. Гадзевича, д-ра Гайдучка і п. Хмелка допису в „Ділі" з 15. X. 1937 п'д наг. „Збори інтелігенції" відповідаємо, що це спростування нічого не спростовує, а лише нападає на інші особи. І так пишуть повищі особи, що неправдою є, що вони як нововибрана управа Народнього Дому нічого не зробили і тому мус'лося продати вату Н. Д. при помочі інших товариств оплачувано, бо — як вони самі твердять — ухвала продати цю реальність запала ще 30. серпня 1932, а їм поручено цю ухвалу виконати. Але в дописі є згадка, що одна особа з управи ставала перепони, щоб П. С. К. купив цю дамницю; це був д-р Гайдучок, котрий, всупереч порученню РСУК і Центробанку, п'ляй місяць як член управи не хотів контракту купна-продажі підписати і цим вправив П. С. К. на матеріяльні страти. Це було причиною, що громадянство Рудеччини почало п'доозрівати д-ра Гайдучка, що він не хотів санувати Н. Д., як це голосив, а довести його до ліквідації і дістати товсту посаду директора-л'квідатора, чого вони не спростували. Управа Н. Д голосила, що наняла в жидівськім домі одну кімнату, „щоб мати спокій", і цю кімнату Н. Д. при помоч' інших товариств оплачувала, бо до проєктованого оснування „Бесіди" в цім льокалі через ексклюзивність повищих осіб не прийшло. Управа Н. Д не хотіла сходитися з українськими громадянами, тому перенеслася до жидівського дому, куди ніхто не хот'в іти, „бо маємо свій дім", як селяни казали. Управа Н. Д. в повищих особах дійсно нічого не зробила, бо найважн'шого закиду: „довжники довгів не оплачували, а Акцептаційний Банк відкинув внески на конверзію довгів, бо за пізно їх внесено" — не спростувала. А то був їх найважніший обовязок. Що управа заплатила п. Роздольському 125 зол., а д-рові Гайдучков' 76.45 зол. (синдикові), чейже це ніяка заслуга, коли о. Гадзевич обіцяв при виборах на члена управи безкорисно упорядкувати книговодство Н. Д., бо він на тім розуміється, а д-р Гайдучок обіцяв віддавна, що він безкорисно буде заступати як синдик Н. Д. і навіть буде давати на це позичку на готівкові видатки. За урядування повищої управи в р. 1936 було всіх 115 позицій, з чого 25 позицій були гонорар' синдика, виплачені згори, платня п. Роздольського, чинш і вратна до чужої хати, що виплачено коштом продажі шафи й огнетревалої каси та ще додатково повористувалось ощадностевою вкладкою з церкви в Рудках на покриття повищих видатків. Книговодства не впорядковано як слід, як це виткнув рев'зор РСУК при ревізії. Управа за свого урядування дала за цілий рік всього одну позичку у квоті 60 зол., яку годі стягнути. Що в Н. Д. можна було дещо зробити, доказує те, що теперішня управа звернула вкладку церкві в Рудках і ще двом вкладчикам, стягнула поважну суму з довжників і дала кілька позичок.

(Підписи).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 30. XI. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Середа 1. XII. год. 7.30 веч. „Де чорт не може".

Четвер 2. XII. год. 8. веч. Балет Боденвізер.

Театр Ріжнородностей:

Вівторок 30. XI. вистави нема.

Середа 1. XII. год. 7.30 веч. Вечір любовних листів.

Четвер 2. XII. год. 7.30 „Цей і той".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ВИННИКИ к. ЛЬВОВА.

30. XI. Муж двох жінок.

1. XII. Ніч під Івана Купала.

2. XII. Довбуш.

Дня 5. XII. театр почниає свої виступи у Жовкві.

Український Національний Хор муз. провід. Дмитра Котка.

1. XII. Перемишль.

2. XII. Перемишль.

3. XII. Самбір.

. XII. Львів — саля „Польськ. Музичн. Т-ва" (Хорущина 7).

Хор виступає в ориґінальних гуцульських строях з відповідно уложеною програмою. В найближчих днях Хор виступить з одним концертом у Львові.

КІНА.

АПОЛЬО: „Кохання та сльози жінки".

АТЛЯНТИК: „Останній поїзд з обложеного міста".

ВАНДА: „Малий бунтар", „Зі сто масками".

ҐРАЖИНА: „Пепі".

ЕВРОПА: „Король і хористка".

КАСІНО: „Дівчата з Новолипок".

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Їх троє" і „Пепі".

МІРАЖ: „Ніч перед битвою".

МУЗА: „Наступ на світанку".

ПАКС: „Чорний граф", Пат і Паташон.

ПАЛЯС: „Чар богеми" (Марта Еґерт, Іван Кепура).

РАЙ: „Пан редактор шаліє", комедія.

РІЯЛЬТО: „Лише раз кохала".

СВІТ: „Клюб жінок", „Ковбой герой".

СТИЛЕВЕ: „Після бурі" і ревія.

ТОН: „Зелений сигнал".

УТІХА: „Детектив із Гонолюлю" та ревія.

ХИМЕРА: „Парамата".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Версаль, Ніцца, Монте Карльо".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Давос" (Швайцарія).

ЗАКОРДОННЄ РАДІО.

Вівторок, 30. листопада 1937.

БЕРЛІН 15.00 Муз. др'бниці, 19.10 Розр. музика. БІЛГОРОД 18.50, 19.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Спів, форт., 19.00 Циг. музика, 22.45, 23.00 Оп. орх., ВІДЕНЬ 10.40 Сопран, форт., 15.15 Для дітей, 17.35 Скр. ресіталь Роб. Сотенса, 19.40, 20.00 Дута орх., 22.30 Соната 6-дур Моцарта на скр. і форт., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, ЛЮКСЕМБУРГ 22.00, 23.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта, МІЛЯНО 17.15 Камер. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Міньон" оп. Томаса, ПРАГА 17.30 Смичк. квартет 18.20 Пісні й форт. твори, 19.50, 20.00 Гітара, (Сеговія), РАДІО ПАРІ 21.15, 22.0, 23.00 „Дитина кохання" драма Бателя, Рим 17.15, Сопран і форт., 19.20 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія.

Середа, 1. грудня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 17.00 Камер. концерт, 20.00 Скр., обой, форт., тріо, хор, БІЛГОРОД 18.50, 21.10 Хор, 20.00 Рапсодія Босняковича на голоси і орх., 21.40 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 13.30 Циг. музика, 17.00 Карнавал Шумана, 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Веч'р опер: „Замок Синьобородого" оп. Бартока, „Дзеркало" пантоміма Шікльоша, „Боат де мюзік" балет Дебісія, ВІДЕНЬ 17.30, 18.00 Сучасна австр. муз., 19.25, 20.00 3 рос. опер: Концерт орх., сопр., альт, бас, 21.40 Форт., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. пісні та музика, 18.00 Вар'яції ц-дур на тему Моцарта-Бетовена, 22.30 Тріо на флет, скр. і віол. Гайдна МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія, розр. програма, ПРАГА 20.05, 21.00 Гал. концерт юг.-чеської ліги, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 Форт., 22.00 Франція у пісні, РИМ 17.15 Розр. концерт, 21.00, 22.00 Симф. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 30. листопада 1937.

6.15—8.00 Раннішня авд., 11.15 Для шкіл: Про льняну ганчірку, 11.40 Симф. скерца, гр. пл., 12.03 Марші й танки з пл., Полудник, Зимова поміч, 13.45 Музика з пл., **14.00 Українські мельодії з гр. пл.,** 14.20 Балетова музика з гр. пл., 14.35 Пісні у вик. І. Гаудого, тенор, у супр. форт., 14.55 Біржа, 15.00 Незаписаний стан служби" фрагм. із книжки От. Василевського, Музика з пл., 15.25 Вістки з міста та провінції, 15.30 Госп. вістки, 15.45 При ватрані, для старших дітей, 16.05 Фін.госп. актуалії, 16.15 Квартет, 16.50, 19.50, 20.55 Акт. гутірка, 17.00 „Над Двиною" фейл. 17.15 Солісти: форт., скр., 17.50 Зимові шпихлірі звірів, 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Мандрівки ляіка по паризьких галеріях, 18.20 Театр Уяви: „Поворот до людей", 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Ворожба", 19.30 Спів, форт., 20.00 „Кримський вечір", мельодії і танки, 20.45 Веч. денник, 21.00 Раз то мало, найгарніші мельодії, 22.00 Танц. музика, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 1. грудня 1937.

6.15—8.00 Раннішня авд., 11.15 Для шкіл: Із пригод лісовиків, Муз. казки про звірів, гр. пл., 11.40 Шуманові пісні з пл., 12.03 Сальон. музика, Відчит про От. Виспянського, 13.45 Інформаційна ґазетка в українській мові, 13.55 Розр. музика з пл., 14.30 Музика з 18-го ст., плити, 14.55 Біржа, 15.00 „Львівські історії" Ст. Василевського, Музика з плит, 15.20 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Хвилина питань для старших дітей, 16.00 Куток мови, 16.15 Орх., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 „На морях Далекого Сходу", 17.15 Камер. музика, 17.50 Що може забирати коморник 18.00, 18.50 Спорт, 18.10 Мусоргський: Ніч на Лисій Горі, плити, 18.20 У музикальнім домі, вок.-муз. концерт, 18.55 Програма на завтра, 19.00 Останній етап, 19.20 Мазурські пісні, 19.35 Відчит: Карла Лібельта, „Про відважну любов рідного краю", 20.00 Оперетова музика з пл., 20.15 Вечір любовних листів, 20.45 Веч. денник, 21.00 Шопенівський концерт, 21.45 Чвертьгодинка поезії, 22.00 Концерт: орх., спів, форт., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Студіо молодих.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ":

Львів, 29. листопада 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·35 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·40 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·70 зол.

Тенденція вдержана на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди імянин Вп. Пана Проф. Йосафата Назара, вдячні учениці та учні III. а кл. Української Акад. Гімназії складають 20 зол. на Українських Інвалідів.

Для Українських Інвалідів зложив Д-р Мирон Долинський, лікар у Войнилові, зол. 8.—. 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА семинар. учит., круглa сирота просить дуже за якенебудь заняття. Зголошення до „Діла" під „Вдячна". 1—2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОТРІБНИЙ політично-партійний організатор УНДО-ння, який міг би рівночасно організувати „Луги". Мусить знати ідеольоґію УСРП і інших поступовців. Посаду обняти зараз. Платня за умовою. Зголошення з поданням кваліфікацій до Адміністрації „Діла" під „Організатор". 2181 2—3

НОТАРІЯТ шукає співробітника. „Діло" під „Співробітник". 2188 1—3

МЕШКАННЯ

ОКУЛЬСЬКОГО 8. Трикімнатне, кухня, комфортове мешкання зараз до винайму. Відомість на місці. 2—

ДО ВИНАЙМУ 3 кімнати, кухня, комфорт; 1 кавалерський покій з передпокоєм і 1 покій з кухнею, з передпокоєм при вул. Ревакович. ч. телеф. 278.63. 2189 1—3

КУПНО - ПРОДАЖ

МОДЕРНІ фіранки, капи, накидки ручної роботи, ковдри, ціни фабричні Фрайліх вул. Сикстуська 21. 2157 2—4

ПЕЧІ залізні Ватра, Метеор, Меркур кухонні виправи, шведські прімуси, праладдя, Рейхнер, Леґіонів 37. 2008 13-4

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7⅓, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1839 15-4

РІЖНІ

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстрації, чаші, павуки і т. п. Відзолочує теж чаші та всяке інше. Фединський Степан Львів, Вірменська ч. 25 (в реальності „Зорі"). 1927 4—11

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олена Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає нформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає і комісову продаж виробів українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 3—3

ВАЖНЕ ДЛЯ ФАХІВЦІВ! Науково-фахові і практичні книжки та самоучки для всяких фахівців, а м. ін. для ремісників в мовах українській, польській, нім. та інших доставляє „Нова Бібліотека", Косцева 4. На відповідь залучити почт. марку. 2166 1—1

ВІДКРИВАЮ курс штучних цвітів. Зголошення до 5. грудня. Пекова 36, Клявакова. 2190 1—1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Д-р Роман Осінчук

внутрішні хороби, серце й ревматизм ординує від 3—5 попол.

Львів, Асника 2, II. пов.
(бічна Пілсудського).

ОГОЛОШЕННЯ.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.